

Голас Родзімы

БУДУЧЫНЯ ЗА САЦЫЯЛІЗМАМ

Лявон Якубовіч жыве ў Канадзе. Пасля доўгіх год разлукі ён наведваў родны край. Сустрэўся ў вёсцы на Слонімішчыне са сваякамі, пабываў у Слуцку, Мінску і іншых гарадах. Свае ўражання ён выказаў у артыкуле, напісаным для газеты «Голас Радзімы», які мы і прапануем нашым чытачам.

У Савецкім Саюзе я часта бачыў плакаты: «Свету — мір». Яны ўсюды — на вуліцах, у цэхах заводаў, у школах, у калгасах. Людзі ў вашай краіне хочуць жыць у міры з усімі народамі.

Я ўжо многа год пражыў на свеце. Бачыў розны грамадскі лад, розныя ўлады. Цікава, што раней заўсёды ва ўладзе стаялі людзі, якія лічылі сябе хрысціянамі, чыталі Біблію і, напэўна, ведалі дзесяць заповедзей, адна з якіх, дарэчы, была: «Не забі». Але ж яны забівалі. Яшчэ ў 1914 годзе царскі ўрад у Расіі і ўрад Германіі вялі несправядлівую вайну. У яе аказаліся ўцягнутымі іншыя народы, вайна стала першай сусветнай. Я быў тады салдатам, мяне прымушалі забіваць людзей толькі за тое, што яны гаварылі на іншай мове, былі апрануты ў вайсковую форму іншага колеру. Цяпер урад Злучаных Штатаў Амерыкі вядзе вайну ў В'етнаме. Там льецца кроў, гінуць мужчыны, жанчыны, старыя і дзеці. Але ж і ў Амерыцы правяць краінай людзі веруючыя. А ў Савецкім Саюзе кіруюць дзяржавай атэісты. Але яны не рыхтуюцца да вайны, не збіраюцца нікога завабываць, яны заклікаюць да міру.

Здаўна вядома, што рускія, украінцы, беларусы — народы-браты. У іх агульнае паходжанне, падобная мова, развіццё. Але яшчэ пяцьдзсят год назад гэтыя народы былі раз'яднаны, адзін народ быў гатовы прыгнятаць другі. Цяпер жа бачу, яны, адзін і добра жывуць рускія, украінцы і беларусы. Усе яны на роўных правах уваходзяць у склад вялікага і магутнага Савецкага Саюза, заўсёды гатовы прыйсці на выручку, да-

памогу, пацярпеўшага не пакінуць у бядзе, за перамогу суседа парадуюцца.

Будучыня належыць сацыялізму. Я гэта зразумеў, прыехаўшы ў Савецкі Саюз. Трэба быць сляпым, каб не бачыць велізарных дасягненняў гэтай краіны. Яны ёсць і ў прамысловасці, і ў будаўніцтве, і ў сельскай гаспадарцы. Я не хачу сказаць, што тут няма недахопаў. Яны ёсць, як бываюць ва ўсякай новай справе. Але, паўтараю, будучыня за сацыялізмам, бо гэта самы мірны, самы справядлівы грамадскі лад у свеце.

Я ўжо даўно з'яўляюся чытачом газеты «Голас Радзімы». З задавальненнем чытаю ўсё, што пішацца аб Беларусі. Гэта мая газета, яна заклікае да дружбы, прыносіць мне радасць. А пасля вайны да мяне раптам пачала прыходзіць іншая газета. Рэдактарам яе быў нейкі Акула. Пісалася ў ёй, што Беларусь зараз стогне пад прыгнётам, што бедныя беларусы чакаюць не дачакаюцца, калі з Захаду прыдзе да іх вызваленне. Былі там і прамыя заклікі збірацца ў паход. Падумаў я сабе тады: ад чаго ж гэта трэба вызваляць беларусаў, ад саміх сябе, ці што? Жывуць людзі, працуюць і не ведаюць, што за акіянам іх нехта збіраецца ісці вызваляць. Надта я тады раззлаваўся. Газетка была рэакцыйная, сучасныя заклікі да вайны, да знішчэння. Напісаў я Акуле пісьмо. Выказаў усё, што думаю пра яго, і папрасіў ніколі больш не прысылаць мне гэтак «друкаванае слова».

Я чалавек мірны. Вельмі люблю, калі і іншыя жывуць у міры. Газеты і часопісы таксама люблю такія, у якіх пішацца аб мірным жыцці, аб добрых справах.

Лявон Якубовіч

КЛЮЧ ДА СЕЙФА З АЛМАЗАМІ

25—27 мая адбыўся першы пасля XXIII з'езду Пленум ЦК КПСС, які абмеркаваў пытанне аб далейшым развіцці меліярацый зямель для атрымання высокіх і ўстойлівых ураджаяў сельскагаспадарчых культур.

Але не толькі аб меліярацыі ішла гутарка на Пленуме.

У нашай краіне амаль няма зямель, якія не мелі б патрэбы ў правядзенні работ па павышэнню ўрадлівасці. Таму праграма меліярацыі ўключае цэлы комплекс розных мерапрыемстваў па паляпшэнню зямель.

Гэта і асушэнне пераўвільготненых глеб у нечарназёмнай зоне, вапнаванне, ачыстка палёў ад хмызнякоў і камення, і стварэнне новых буйных раёнаў паліўнага земляробства, і паляпшэнне натуральных кармавых угоддзяў, і мерапрыемствы па барацьбе з ветравой эрозіяй. Пытанне пастаўлена так: кожны гектар павінен стаць урадлівым.

Каб выканаць гэтую праграму, патрэбны велізарныя капіталаўкладанні. 41 мільярд рублёў выдзяляе дзяржава ў бягучай пяцігодцы на патрэбы сельскай гаспадаркі, а калі ўлічваць і сродкі калгасаў, гэта лічба робіцца яшчэ больш унушальнай — 71 мільярд рублёў. Спатрэбіцца вялікая колькасць машын і механізмаў, цэлая армія спецыялістаў. Ужо да 1970 года калгасы і саўгасы краіны ат-

рымаюць 1 мільён 790 тысяч трактараў, 1 мільён 100 тысяч грузавых аўтамабіляў.

Перад нашай краінай стаяць вялікія задачы: у бліжэйшыя 10 год плошча арашаемых зямель павінна быць павялічана на 7—8 мільёнаў гектараў, а асушаных на 15—16. Толькі на патрэбы меліярацыі дзяржава выдзеліць у гэтай пяцігодцы больш 10 мільярадаў рублёў — удвая больш, чым за папярэднія 20 год.

Якое ж значэнне рашэнні Пленума маюць для нашай рэспублікі? Не сакрэт, што на тэрыторыі Беларусі да гэтага часу яшчэ шмат зямель, якія трэба пазбавіць ад празмернай вільгаці. У нас ужо асвоена каля мільёна гектараў забалочаных зямель, а ў новай пяцігодцы прадугледжваецца асушыць 1 мільён 550 тысяч гектараў. Такого небывалага наступлення на балоты яшчэ не ведала наша рэспубліка.

Аб тым, што гэтыя мерапрыемствы дадуць вялікі эканамічны эфект, сведчыць вопыт многіх гаспадарак Беларусі. Ужо зараз некаторыя калгасы і саўгасы атрымліваюць на асушаных тарфяніках ураджаі, не горшыя за тыя, што збі-

раюцца на землях Кубані і Стаўраполя — лепшых у краіне.

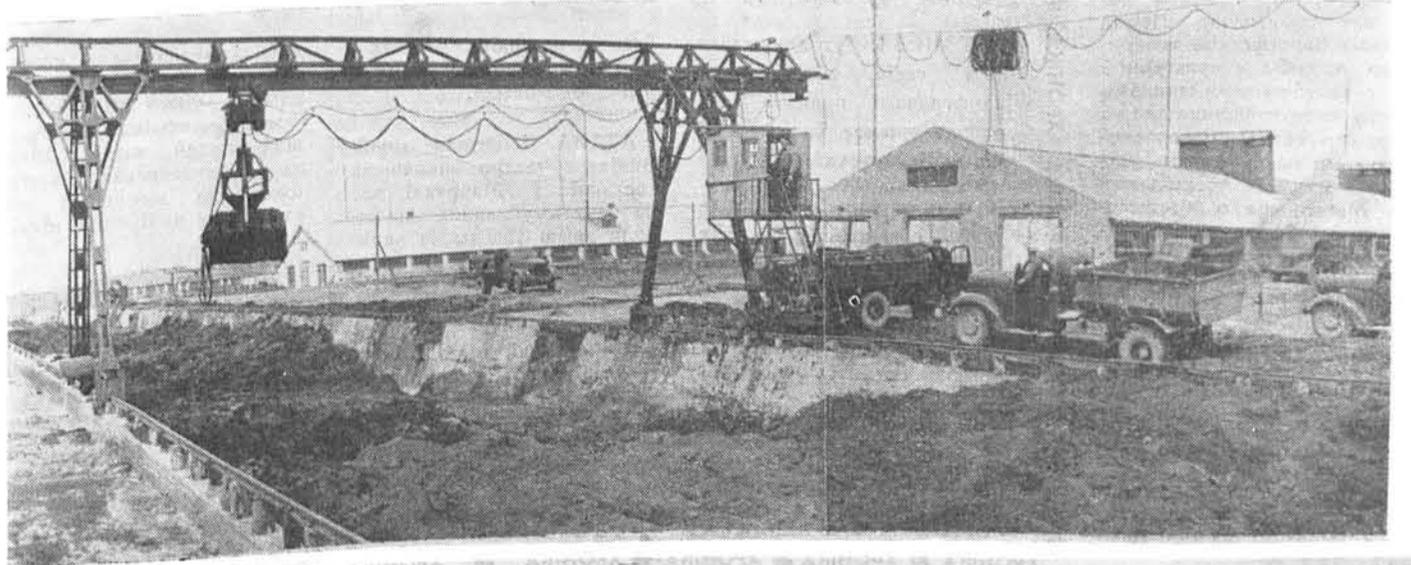
Па 170 цэнтнераў бульбы, па 28 цэнтнераў збожжавых з кожнага гектара — такія паказчыкі былі летась у калгасе «Аснежыцкі» Пінскага раёна. Старшыня гэтага калгаса Герой Сацыялістычнай Працы Уладзімір Ралько папраўноўвае сваю зямлю з сейфам з алмазамі. «І яч да ўсякага сейфа, — гаворыць ён, — да яе патрэбен травільны ключ. Мы знайшлі гэты ключ. І бярэм алмазы без узлому, без шкоды для сейфа».

Высокія ўраджаі на калгасных і саўгасных палях — гэта вялікая колькасць прадуктаў харчавання на паліцах магазінаў, гэта добрыя заробкі сялян, гэта павышэнне жыццёвага ўзроўню ўсяго савецкага народа.

На Пленуме было падкрэслена, што меліярацыя — не бягучая кампанія, а праграма ў галіне сельскай гаспадаркі, разлічаная на працяглы тэрмін, праграма, якая патрабуе велізарных намаганняў і матэрыяльна-тэхнічных сродкаў. Выкананне яе — справа ўсенародная.

Злева — малады механізатар калгаса «Зара» Баранавіцкага раёна Васіль Пыцель. Ён працуе на ўзгорванні забалочаных зямель. У мінулым годзе ў гаспадарцы было асвоена 190 гектараў забалочаных зямель. У гэтым годзе ачышчана ад хмызнякоў і ўзгорваецца больш 200 гектараў. Унізе — у механізаваным сховішчы ўгнаенняў, пабудаваным у жывёлагадоўчым гарадку саўгаса «Джэтарнічы» Капыльскага раёна, рыхтуюць торфагойныя кампосты. Прапускная здольнасць сховішча — шэсць тысяч тон у год.

«В Советском Союзе я часто видел плакаты: «Миру—мир». Они всюду—на улицах, в цехах заводов, в школах, в колхозах. Люди в вашей стране хотят жить в мире со всеми народами». Эти слова принадлежат нашему земляку из Канады Леону Якубовичу, который гостил на Родине у своих родственников и написал для «Голаса Радзімы» статью «**БУДУЧЫНЯ ЗА САЦЫЯЛІЗМАМ**» (1 стр.). Автор статьи высказывается против войны, которую развязали правящие круги Соединенных Штатов Америки во Вьетнаме. Ознакомившись с жизнью советских людей, Леон Якубович пишет, что никогда раньше не жили в такой дружбе и таких добрососедских отношениях русские, украинцы и белорусы, как теперь, в стране, построенной социализмом.

С 25 по 27 мая в Москве проходил Пленум Центрального Комитета КПСС. Он обсудил программу дальнейшего развития мелиорации земель для получения высоких и устойчивых урожаев сельскохозяйственных культур. Решения Пленума имеют большое значение для нашего края. В новой пятилетке намечается осушить 1 миллион 550 тысяч гектаров. Осушенные земли — это поля, которые дают высокие урожаи зерновых, картофеля, овощей и технических культур. Председатель колхоза «Оснежичский» Пинского района Владимир Ралько сравнивает осушенные и освоённые земли в своем колхозе с сейфом с алмазами («**КЛЮЧ ДА СЕЙФА З АЛМАЗАМІ**», 1 стр.).

В южной части Ивацевичского района, вокруг Телехан, раскинулись сельскохозяйственные угодья колхоза «Россия». Раньше здесь были болота, в которые вкрапливались песчаные островки. Незнаваемыми стали эти земли после осушения. Хлеборобы получают на них высокие урожаи. Вот уже несколько лет подряд колхоз за хорошие урожаи картофеля и сахарной свеклы является участником Выставки достижений народного хозяйства. Растут доходы колхозников. В 1965 году денежная оплата труда на один человекодень составила 2 рубля 50 копеек, а к концу пятилетки она возрастет в 2—2,5 раза. С нынешнего года члены артели начнут пользоваться платными отпусками. О делах и планах колхоза «Россия» рассказывает на 3 стр. его председатель В. Яскевич — «**ДОБРЫЯ ПЕРСПЕКТИВЫ**».

В Белоруссии гостила группа посланцев «Русского голоса» из США. В течение недели земляки осматривали столицу республики Минск, побывали на предприятиях, в музеях, в школе, ознакомились с постановкой медицинского обслуживания в городе, выезжали в колхоз «Новый быт» Минского района. Гости посетили также свои родные деревни, которые они покинули многие десятилетия тому назад. Перед отъездом белорусское товарищество дружбы и культурной связи с зарубежными странами и белорусское товарищество по культурным связям с соотечественниками за рубежом устроили гостям прощальный ужин. Материалы о пребывании гостей в Белоруссии помещены под заголовком «**САРДЭЧНЫЯ СУСТРЭЧЫ НА РОДНАЙ ЗЯМЛІ**» (4—5 стр.).

На 8-й странице газеты со статьей «**СТАРЭЙШЫ ЧАСОПІС БЕЛАРУСІ**» выступает заместитель главного редактора журнала «Польмя» Янка Скрыган. Автор рассказывает читателям об истории основания журнала, делится редакционными планами.

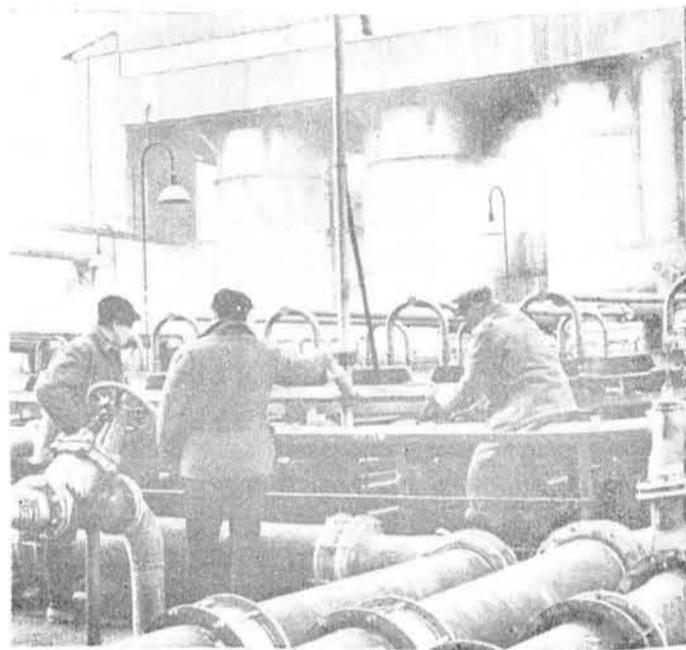
На Гомельском суперфосфатном заводе вышла на полную мощность первая технологическая линия по выработке серной кислоты и рыхлителя для пуска другой. На снимке: пудрытоука да пуску халадзільніка прамыўнога аддзялення другой технологической линии.

Фота І. Змітровіча.

● **МАСКВА.** Тут закончыла сваю работу Міжнародная выстаўка «Сучасныя земляробчыя машыны і абсталяванне». У дзень закрыцця выстаўкі адбылося ўручэнне залатых медалёў, якімі ўзнагароджаны лепшыя машыны для земляробства. З 147 медалёў звыш 90 прысуджаны машынам з маркай «Зроблена ў СССР». У іх ліку тэхніка, прысланая на выстаўку беларускімі машынабудавальнікамі. Гэта — трактар «МТЗ-52», прычэп дзвухвосны самазвальны маркі «БМ-3-887» і камбайн сіласаўборачны «КС-2,6» — «Гомсельмаша», прычэп-раскідальнік угнаенняў «І-ПТУ-3,5» — «Бабруйсксельмаша», канавакапальнік фрэзерны «КФН-1200» — Мазырскага заводу меліярацыйных машын. Гэтыя экспанаты поўнасцю адпавядалі ўмовам конкурсу, яны ўвасабляюць апошнія дасягненні сусветнай навукі і тэхнікі земляробчага машынабудавання, вызначаюцца арыгінальнасцю вынаходніцтва і канструкцыйнага вырашэння.

● **НОВАПОЛАЦК.** З кожным днём усё больш ярка вырываюцца контуры буйнейшага ў Савецкім Саюзе поліэтыленавага заводу, які будзе тут пабудаваны. Цяпер будаўнікі рыхтуюць да здачы пад мантаж абсталявання цэнтральную кампрэсарную. На 130—140 працэнтаў выконваюць зменныя заданні брыгады Інешына, Нікіціна, Матросова.

ПАДЗЕІ - ЛЮДЗІ - ФАКТЫ **ПАДЗЕІ - ЛЮДЗІ - ФАКТЫ**

● **ОРША.** У працаўнікоў льнокамбіната вялікая радасць. За паспяховае выкананне сямігадовага плана, стварэнне і выпуск тканін новых структур з ільну і штучных валокнаў, расшырэнне вытворчасці і датэрміновае асваенне праектных магутнасцей Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР ўзнагародзіў Аршанскі льнокамбінат Міністэрства лёгкай прамысловасці Беларускай ССР ордэнам Леніна.

● **ВІЦЕБСК.** У сяле Маскалянты Гарадоцкага раёна кіназатра пачаў дэманстраваць шырокаэкранныя фільмы. Новая кінаўстаноўка зманціравана і ў саўгасе «Стайкаўскі» гэтага ж раёна. У вобласці вядуцца вялікія работы па далейшаму расшырэнню кінасеткі. З пачатку года ў сёлах зманціравана 15 шырокаэкранных кінаўстановак. Вядзецца будаўніцтва шырокаэкранных кіназатраў на 400 месц у Гарадку і Талачыне.

● **ЛЕПЕЛЬ.** Калі самалёт загарэўся і выратавацца не было магчымасці, Іван Сямёнавіч Панцялеў накіраваў сваю палаючую машыну ў цэнтр варожай аўтакалоны. Так загінуў былы вучань Весаюўскай сярэдняй школы, якая носіць імя героя. Нядаўна ва ўрачыстай абстаноўцы адбылася перадача школе на вечнае захоўванне ордэна Айчынай вайны першай ступені, якім быў ўзнагароджан Іван Панцялеў за ўдзел у абароне Ленінграда. З успамінамі аб дзіцячых і юнацкіх гадах ге-

роя выступілі яго сябры — старшыня Валосавіцкага сельсавета Г. Чуес, мясцовы жыхар М. Пліско.

● **МІНСК.** 30 гатункаў ягадных культур—вось вынік трыццацігадовай працы селекцыянераў Беларускага навукова-даследчага інстытута пладаводства, агародніцтва і бульбы. Гэта работа вядзецца пад кіраўніцтвам кандыдата біялагічных навук А. Валузнева. 22 гатункі суніц, чорных парэчак і агрэсту раянаваны, астатнія праходзяць вытворчыя выпрабаванні. У ягадніках гаспадарак рэспублікі, якія займаюць больш дзвюх тысяч гектараў, разводзяцца чорныя парэчкі «Мара», «Лошыцкая», агрэст «Пяцігодка», «Шчодры», «Яравы», суніцы «Мінская», «Чайка», «Лявоніха». Вялікім попытам карыстаюцца і іншыя гатункі. У розныя раёны Беларусі і Расійскай Федэрацыі накіроўваюцца штогод да ста тысяч чаранкоў элітнага матэрыялу гэтых культур.

● **МАГІЛЁУ.** Механізатары атрадаў «Сельгастэхнікі» прыступілі да хімічнай меліярацыі кіслых глеб, прызначаных пад азімя. Ва ўсіх раёнах створаны такія атрады, і кожны з іх мае 5—8 трактарных раскідальнікаў, 10—15 аўтасамазвалаў і трактарных пагрузчыкаў. Атрады «Сельгастэхнікі» прынялі на сябе ўсе работы па нейтралізацыі кіслых глеб на 85 тысячах гектараў. Гэта ўдвая больш мінулага года.

Цёпла сустрэлі працоўныя Магілёўскай вобласці артыстаў Узбекістана. У калгасе імя Кірава Шклоўскага раёна і двойчы на сцэне летняга тэатра Магілёва паказалі сваё майстэрства артысты Дзяржаўнага ансамбля народнага танца «Бахор» [Вясна]. На здымку: сустрэча ўдзельнікаў мастацкай самадзейнасці Магілёва з артыстамі Узбекістана.

● **ХРОНІКА** ● **ХРОНІКА**

● **ЖЭНЕВА.** Тут адкрылася 50-я сесія міжнароднай канферэнцыі працы. У яе рабоце прымае ўдзел дэлегацыя Беларускай ССР.

● **НЬЮ-ІОРК.** З вялікай увагай і цікавасцю ва ўсіх краінах сустраць вынікі Пленума ЦК КПСС, які адбыўся 25—27 мая. Газета «Нью-Йорк таймс» змясціла артыкул свайго маскоўскага карэспандэнта. «Савецкі Саюз,—гаворыцца ў артыкуле,—паведаміў аб шырокай доўгатэрміновай праграме меліярацыі зямель. Галоўная мэта гэтай праграмы заключаецца ў тым, каб забяспечыць краіну дастатковымі і устойлівымі ўраджаямі збожжавых».

● **АТАВА.** Балетная труппа Вялікага тэатра закончыла гастролі ў Манрэалі, дзе на яе выступленнях пабывала звыш 15 тысяч чалавек. Манрэальцы з захваленнем прымалі савецкіх майстроў балета. Гастролі прайшлі, паводле слоў адной мясцовай газеты, «пад трыумфальны гом апладысмантаў».

● **СТАКГОЛЬМ.** Шведскі ўрад адмовіўся ад прапановы ЗША аб закупцы ў Швецыі ваенных матэрыялаў, паведаміла газета «Афтанбладэт». Прычына адмовы—удзел ЗША ў в'етнамскім канфлікце. Прыбывшая з гэтай мэтай у Швецыю амерыканская дэлегацыя была вымушана выехаць, не дабіўшыся ніякіх вынікаў.

● **САЙГОН.** 19-гадовая будысцкая манахія Ціч Ну Нгок спаліла сябе ў знак пратэсту супраць панавання марыянетачнай ваеннай хунты генерала Кі. Гэта пятае спаленне паўднёва-в'етнамскіх будыстаў за апошні час, паведамляе сайгонскі карэспандэнт АП.

● **ВАШЫНГТОН.** Федэральная рэзервовая сістэма паведаміла, што залатыя запасы ЗША скараціліся ў красавіку гэтага года на 70 мільёнаў долараў. Уцечка золата з ЗША за першыя чатыры месяцы гэтага года склала 138 мільёнаў долараў. У канцы красавіка залатыя запасы ЗША былі роўныя 13 668 мільёнам долараў. Галоўнай прычынай уцечкі золата з'яўляецца дэфіцыт у плацёжным балансе ЗША, выкліканы велізарнымі расходамі за грамадзянствам, у асноўным на ваенныя мэты.

● **ХРОНІКА** ● **ХРОНІКА**

ДОБРЫЯ ПЕРСПЕКТИВЫ

Калі заходзіць размова аб цяперашнім калгасе «Расія», мне ўспамінаецца, якім ён быў шэсць год назад. Меў 780 гектараў ворыўнай зямлі. Ды і што гэта была за зямля? Адны пяскі, на якіх вырастала квалае жыта і падобна на лясныя арэхі бульба. Такага, каб у тэйшых мясцінах збіралі больш 6 цэнтнераў збожжа з гектара, прама скажу, не бывала.

Справы ў полі маюць цесную сувязь з жыццёвагадоўляй, уплываюць на яе развіццё. Жывёлы на ферме было мала, нізкай заставалася і яе прадуктыўнасць. Як кажуць, куды ні кінь—усюды клін. Гаспадарка запазычыла 289 тысяч рублёў дзяржаве і больш 87 тысяч рублёў — калгаснікам за іх працу.

Але вось у 1960 годзе мы ўвялі ў севазварот 2500 гектараў асушаных тарфянікаў. І гаспадарка пачала ўпэўнена набіраць тэмпы ў сваім развіцці, у росце вытворчасці прадукцыі. Нарэшце, аб гэтым больш пераканаўча сведчаць нашы паказчыкі. У мінулым годзе валавы збор збожжа ў параўнанні з 1960-м павялічыўся амаль у два разы, бульбы — амаль у тры, малака ў пераліку на сто гектараў зямель атрымана ў 2,3, а мяса — ў 1,6 раза больш.

Калгас перайшоў на грашовую аплату працы, якая за гэты ж адрэзак часу ўзрастае больш чым у чатыры разы. У 1965 годзе на адзін чалавекадзень яна склала 2 рублі 50 капеек.

Распрацоўваючы свае планы на пяцігодку, мы намячалі ў 1970 годзе атрымаць на сто гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў 420 цэнтнераў малака і 75—80 цэнтнераў мяса. Гэтыя лічбы будуць перавыкананы к 50-годдзю Саветскай улады, а на канец пяцігодкі яны складуць адпаведна 900 і 130 цэнтнераў. Тады ж мы станем атрымліваць у сярэднім з гектара на 20—25 цэнтнераў збожжавых, 250—270 цэнтнераў бульбы, 350—400 цэнтнераў цукровых буракоў. Грашовыя даходы калгаса складуць 1 мільён 200 тысяч рублёў, аплата працы ў параўнанні з 1965 годам узрасце ў 2—2,5 раза.

Задачы вялікія. І іх можна паспяхова выканаць пры тых умовах, якія ў нас ёсць. У калгасе ўкаранён інтэнсіўны адкорм жывёлы. Гэта дае адчувальныя вынікі. Зноў звяртаюся да лічбаў. Калі за ўвесь 1965 год гаспадарка адкарміла і прадала 160 галоў буйной рагатай жывёлы вагой па 230 кілаграмаў кожную, дык цяпер толькі за тры месяцы рэалізавана 189 галоў, або 489,6 цэнтнера ялавічыны ў жывой вазе. Павысілася якасць прадукцыі. Амаль палова адпраўлена на мясакамбінат жывёлы мела вышэйшую ўкормленасць, астатнія — сярэдняю. Зняты з адкорму 424 свінні, з іх больш трэці беконных і тлустых, астатнія — мясныя. Агульная вага іх — 349 цэнтнераў.

«Жо зараз можна з упэўненасцю сказаць, што за год калгас зможа рэалізаваць 1 200 свіней, 450 галоў буйной рагатай жывёлы, 400 авечак. Гэта тое, што нам патрэбна, што прадуджваецца абавязцельствамі.

Сёлета ў нас будзе 520 кароў — на 140 больш, чым у мінулым годзе. Але значнага росту ў вытворчасці малака дасягнем не толькі

кі за кошт павелічэння пагалоўя дойнага стаўку, а і за кошт паліяўнення яго пародных якасцей. На прадуктыўнасці жывёлы станюча адаб'ецца трывалая кармавая база. Мы ўжо маем 900 гектараў шматгадовых траў, больш адной трэці плошчы якіх выкарыстоўваем пад пшы, а астатнюю для нарыхтоўкі сена на зіму.

Не забываем мы і аб такой культуры, як кукуруза. Пры захаванні ўсіх патрабаванняў аграэхнікі плануем з кожнага са ста гектараў на тарфяніках атрымаць па 350 цэнтнераў зялёнай масы. Добры дадатак для падкормкі жывёлы ў пашавы перыяд і для закладкі сіласу на стойлавы—кармавы лубін і віка-аўсяная сумесь. У мінулым мы паспрабавалі рыхтаваць сілас з морквы, бульбы, цукровых і кармавых буракоў у сумесі з бабовымі. Атрымалася добра. Гэту справу будзем працягваць.

Выкарыстанне разнастайных і таных кармоў дазволіць гаспадарцы атрымаць больш прадукцыі пры нізкім сабекошту. Ужо ў 1965 годзе гэты паказчык быў нядарэчным. Адзін цэнтнер малака каштаваў 14 рублёў 68 капеек, ялавічыны — 73 рублі, свініны — 68 рублёў 52 капейкі.

Усе планы калгаса «Расія», яго дасягненні і вынікі маюць непарыўную сувязь з працай людзей, з іх думамі і імкненнямі. І зусім зразумела, што праўленне арцелі асноўную ўвагу ўдзяляе павышэнню жыццёвага ўзроўню, быту людзей. У нас сталі звычайнымі такія новыя абрады, як урачыстая рэгістрацыя нараджэння, камсамольскія вяселлі. Звяршэнне веснавой сяўбы заканчваецца святам працы, вясны і песні. У гэты час мы ўручваем прэміі лепшым працаўнікам.

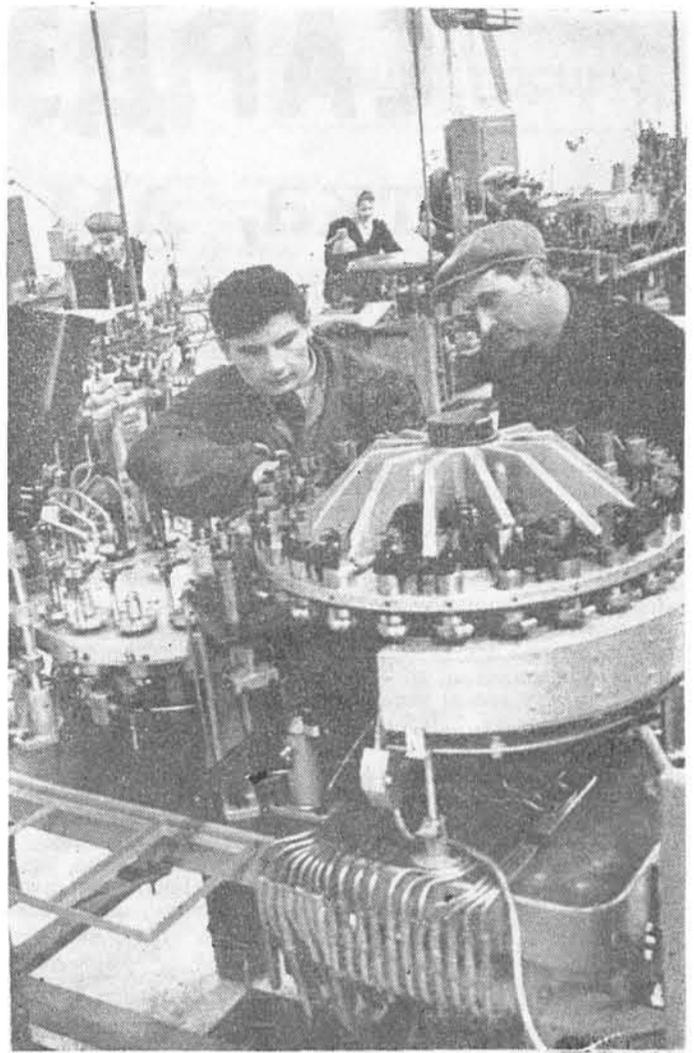
Для земляроба няма больш радаснай пары года, чым тая, калі ўсё ўбрана з поля, калі падведзен вынік яго вялікай працы. Тады, у дзень залатой восені, мы таксама заахвочваем нашых перадавікоў. Толькі ў 1965 годзе ў якасці прэміяльнай аплаты калгас выдаў людзям больш 10 тысяч рублёў.

Мацнее гаспадарка. У нас ёсць магчымасць пасылаць калгаснікаў на курорты, у санаторыі. З вялікай пашанай, уручаючы каштоўныя падарункі, мы адпраўляем на пенсію старых працаўнікоў. А з гэтага года усе: і паляводы, і жывёлаводы, і механізатары пачнуць карыстацца платнымі водпусамі.

Многа добрых людзей працуе ў нас. Гэта Вольга Віктаравіч, звеннявая, дэпутат Вярхоўнага Савета БССР. Яе звяно па ўраджайнасці цукровых буракоў ужо дасягнула паказчыкаў, намечаных нам на канец пяцігодкі. Механізатар Павел Малашук разам са сваімі таварышамі на плошчы ў 75 гектараў забяспечыў высокую ўраджайнасць бульбы, на цэнтнер якой затрачана толькі 1 рубель 34 капейкі.

Ніхто ў калгасе не сумняваецца, што намечаныя на пяцігодку планы будуць выкананы. Парукай таму — натхнёная праца нашых людзей.

В. ЯСКЕВІЧ,
старшыня калгаса «Расія»
Івацэвіцкага раёна.

У Брэсце хутка ўступіць у строй яшчэ адно буйное прадпрыемства — электралямпы завод. На здымку: наладчык Аляксандр Хаміцкі і майстар Георгій Чырко за наладкай паточнай лініі ў зборачным цэху завода.

Фота М. Мінковіча.

ТАРТЫ ВЫПЯКАЮЦА ў ВЕСЦЫ

Хутка аднаўляецца прыёмнае сяло Рось Ваўкавыскага раёна. За апошні час тут выраслі новыя кварталы са шматпавярховымі дамамі, на вуліцах пракладзены тратуары, разбітыя кветнікі. Каля парка пачалося будаўніцтва палаца культуры. У вёсцы адкрыты магазіны па продажы гатовага адзення, мэблі, гародніны, тавараў культурна-бытавога прызначэння.

Надаўна ў вёсцы здадзена ў эксплуатацыю механізаваная хлебапякарня. Яна выпякае некалькі гатункаў хлеба, батоны, абаранкі. Пры сталавай абсталяваны кандытарскі цэх па выработу тартоў, пячэння. Пры мяса-малочным магазіне наладжан продаж паўфабрыкатаў.

Гандлёвыя прадпрыемствы адкрыты таксама ў вёсках Індур Гродзенскага, Васілішкі Шчучынскага, Дабраволья Свіслацкага раёнаў. За гады новай пяцігодкі ў сельскай мясцовасці Гродзенскага вобласці плануецца пабудаваць каля 300 прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання. Больш дзвюццаці з іх ужо здадзены ў эксплуатацыю.

А. КАСЕНКА.

ЧАКАЮЦЬ У ГОСЦІ

Надаўна ў вёску Цырын Карэліцкага раёна прыйшло не зусім звычайнае пісьмо. Адрас на яго канверце быў напісан яшчэ па дарэвалюцыйным адміністрацыйным дзяленні: губерня, павет, мястэчка. Аўтар пісьма прасіў паведаміць, ці не пражываюць на тэрыторыі вёскі сёстры Буячынскія.

Напэўна, не знойдзецца ў ваколіцах Цырына чалавека, які б не ведаў сяспёр Марыю і Кацярыну Буячынскія. Адна з іх працуе санітаркай у мясцовай бальніцы, другая ў калгасе. Сёстры карыстаюцца сярод людзей навагай за сваю сціплаасць і любоў да працы. І толькі старажылы часам успаміналі, што калісьці сяспёр было трое. Трэцяя сястра Соф'я згубілася ў бежанцаў яшчэ ў гады першай сусветнай вайны. І вось цяпер Кацярына і Марыя атрымалі вестку ад сястры.

У хуткім часе Соф'я збіраецца прыехаць у Цырын, каб праз пяцьдзесят год сустрэцца са сваімі сёстрамі.

П. САЧЫЎКА.

ПАМЯЦЬ АБ АХВЯРАХ ФАШЫЗМУ

Гэта не забыта, хоць прайшло ўжо дваццаць тры гады. На святанні 28 мая 1943 года галаварэзы нямецкага карнага атрада акружылі вёску Вышкава Мінскага раёна. Яны забралі ў людзей лепшыя рэчы, а потым усіх — ад старога да малага расстралялі. У гэтую жудасную раіцу ў Вышказе загінула звыш дзвюхсот чалавек. Толькі нямногім цудам удалося выратавацца ад смерці. Такі ж лёс напаткаў тады і суседнія з Вышкавам вёскі Каланіцы і Булашы.

Надаўна ў адноўленае Вышкава сабралася мноства людзей, каб правесці мітынг, прысвечаны закладцы помніка ахвярам фашызму. Перад прысутнымі выступілі сведкі жудасных падзей часоў вайны Вольга Вашкевіч, Васіль Занямон, Ніна Карачун. Яны расказалі аб зверствах гітлераўскіх катаў. Удзельнікі мітынгу пакляліся, што ў іх сэрцах будзе вечна жыць памяць аб загінуўшых.

В. АКУЛІЧ.

ЗОРКА ЛІЗАВЕТЫ ВАЛАДКЕВІЧ

У калгасе імя Чапаева Валожынскага раёна вялікая радасць: выдатнаму лывову арцелі звеняючай Лізаветы Валадкевіч прысвоена званне Героя Сацыялістычнай Працы.

За што ж удастоена такой узнагароды простая вясковая жанчына? Яна разам з сяброўкамі вырасіла рэкордны ўраджай «беларускага шоўку». Кожны з 20 гектараў даў на 10 цэнтнераў ільну. Такага яшчэ не было ні ў адной гаспадарцы раёна.

П. БАРОДКА.

Не снілася нашым дзядам

Было так... Лагчыны, парослыя асакой, лазняком, воўчым ягаднікам і хмызняком, што акаймоўвалі груды і ўзвышшы, на якіх сям-там тырчалі калматыя хвойкі. А кругом непрылазныя балоты. Казалі, што чэрці цыгнулі з сабой бочкі гразі, каб заліць ёю Юржавічы. Але ў вёсцы заспявалі пеўні, чэрці спалохаліся, пакінулі сваю пошу. Потым бочкі разваліліся і гразь распылася на наваколло, перагарадзіла ўсе дарогі і сцяжынкы...

Хіба ж можна было жыць на-людску ў нашых мясцінах? — гаворыць стары калгаснік Максім Савіч Брагінец. — А цяпер цыгнулі б нашы дзяды на Юржавічы.

Зараз у вёсцы размешчан цэнтр калгаса імя

Гарбачова. Гэта высокаразвітая гаспадарка. Кожны год хлебаводы збіраюць з гектара не менш 18 цэнтнераў збожжавых, 200 цэнтнераў бульбы, 300 цэнтнераў цукровых буракоў і столькі ж кукурузы. На фермах 1200 галоў буйной рагатай жывёлы. Яна размяшчаецца ў дабрабратных памішканнях. Праца жывёлаводаў механізавана. Ёсць даільная ўстаноўка, аграгаты па прыгатаванню і раздачы кармоў, уборцы памішкання. На сто гектараў сельгасугоддзяў калгас атрымае сёлета 460 цэнтнераў малака і 80 цэнтнераў мяса.

Арцель мае 26 трактараў, 17 грузавых аўтамабіляў, дастаткова іншай тэхнікі. У членаў арцелі нядарэнным заробкі. Ап-

рача натуральнай аплаты, на кожны зароблены працадзень у мінулым годзе яны атрымалі на 1 рублю 50 капеек. На столькі ж атрымліваюць грошай авансам і сёлета. Людзі набываюць каштоўныя рэчы, будуюцца. Толькі за апошнія тры гады ўзведзена каля 80 новых дамоў.

Больш 70 чалавек набылі тэлевізары, у кожным доме — радыёпрыёмнік, у кожнай пятай сям'і — матацыкл. На цэнтральнай сядзібе камбінат бытавога абслугоўвання, радзільны дом і магазін. Ёсць клуб. Пачалося будаўніцтва палаца культуры. Ва ўсе населеныя пункты калгаса курсіруюць аўтобусы.

В. БЫЧОК.
Любанскі раён.

САРДЭЧНЫЯ СУСТРЭЧЫ

Каротка, ды салодка

Хутка ляціць час! Здаецца, толькі ўчора сустракалі мы сяброў «Русского голоса», а ўжо скончыўся тыдзень іх гасцявання на Беларусі, і срэбны павятраны лайнер панёс іх да сонечных берагоў Чорнага мора.

Якія ж уражанні засталіся ў нашых гасцей? Аб гэтым яны расказалі самі на развітальнай вячэры, наладжанай у іх гонар Беларускай таварыствам дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі і Беларускай таварыствам па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом.

— Усім нам вельмі хацелася наведаць Маскву, Ленінград, Мінск і іншыя гарады Саветаў Саюза, — сказаў Артур Папанюк. — Але кожнага цягнула да сябе і тая хата, дзе ён нарадзіўся, тая грэчка, на беразе якой рос. Вялікае дзякуй Радзіме, што была задаволеная наша просьба і мы змаглі сустрэцца з блізкімі і сваякамі. Што мы ўбачылі ў родных вёсках? Мы ўбачылі прасторныя новыя хаты на некалькі пакояў, а ў іх — электрычнасць, радыё і тэлевізары. Вакол кожнай — багаты сад з яблынямі, вішнямі, грушамі і слівамі. Мы ўбачылі, як квітнею саўкавыя зямлі. Людзі жывуць заможна, мы ўсе пераканаліся ў гэтым. І нічога, што сям-там стаяць старыя хаткі. Мы ведаем, што ў руінах ляжалі гарады і вёскі, што немагчыма за такі кароткі час і пабудавань новыя дамы, і перабудаваць усе старыя. Мы гэта добра разумеем, бо глядзім на ўсё вачыма людзей, якім баліць сэрца за нягоды, перанесеныя роднай зямлёй, якія радуюцца яе дасягненням. Мы ўпэўнены, што, калі прадва-тры гады прыедзем сюды зноў, яшчэ больш будзе новых хат, яшчэ больш у іх тэлевізараў, яшчэ пашыей будучыя цвісці сады. І гэта — галоўнае.

Сардэчнае прывітанне перадала ад нью-йоркскага клуба імя Чарнішэўскага Ірына Леванюк. Яна пабывала ў вёсцы Мяхведавічы на Кобрыншчыне і расказала, як гасцінна сустракалі яе землякі, колькі было

слёз гора і радасці. Шкада толькі, што так хутка мінуў час. «Ну, нічога, каротка, ды салодка», — закончыла свой расказ суайчынніца.

Засталася вельмі задаволенай гасцяваннем у той жа вёсцы і яе сяброўка Паўліна Дзюнісук. Сама яна з Украіны, а Мяхведавічы — радзіма яе мужа. Яна падарыла Рыгору Раманавічу Шырма песню, якую прасілі перадаць як прывітанне Радзіме яе землякі — украінцы з Амерыкі.

— Перадайце і наша прывітанне ўсім спевакам хору імя Леантовіча, — сказаў Рыгор Раманавіч, — і асабіста яго кіраўніку Гільчуку.

Аб незабыўных сустрачках у Мінску расказаў Андрэй Феш. Суайчыннікі з ЗША пабывалі на камвольным камбінаце, на ўніверсітэце, у школе, у дзіцячым садзе, музеях. Усюды іх сустракалі гасцінна жыццерадасныя людзі, якія з асалодай працуюць і ад душы ўмеюць веселіцца. Вялікае ўражанне зрабіла на ўсіх наведанне бальніцы.

— У вас клопаціцца аб здароўі кожнага чалавека незалежна ад таго, якую ён займае пасаду і колькі зарабляе, — гаварыў Феш. — Хвароба заўсёды няшчасце, але ў Амерыцы гэта няшчасце ўдвая.

— О, калі б ў нью-йоркскіх шпітэлях былі такія ўмовы, як у той бальніцы, што мы бачылі, — падтрымалі яго іншыя эмігранты. — У нашых бальніцах людзей поўна і ў палатах, і ў калідорах, а ўрачоў так мала, што чалавек можа ноччу памерці і да раніцы гэтага ніхто не заўважыць. Урачы настолькі зацікаўлены ў тым, каб вымагаць грошы з хворых, што прапаўваюць непатрэбныя лякарствы і робяць лішнія аперацыі. У вас жа чалавечыя жыццё — найвялікшая каштоўнасць.

— Будучы ж і далей свой справядлівы новы лад, — працягвае Феш. — Няхай яшчэ шырэі ідзе ў свеце слава пра нашу вялікую саўкавую Радзіму, няхай жыве сацыялізм!

Аляксандра Мілін наведала

брата і пляменнікаў у вёсцы Каралін на Брэстчыне.

— У гэты да нас прыйшлі ўсёй вёскай. Мой пляменнік, калгасны электрамашыніст, граў на гармоніку, а ўсе танцавалі і ў хаце, і на вуліцы. І шафер машыны, на якой я прыехала, так хораша скакаў з дзюжатамі. Потым у кіно была. Такая маленькая вёсачка, а мае сваё кіно. Раніцай працнулася — пеўні сцяваюць. Так дзіўна і радасна было іх чуць. Колькі ўжо год я не праціналася пад гэтую музыку нясковай раніцы! Устала раненька, прайшлася па вёсцы. Як усё міла, як прыгожа!

Адня з вуліцы ў Караліне пошлі імя Дзям'яна Беднага. Аляксандры Дзям'янаўне здаецца, што названа яна імем яе бацькі. Калісьці, у дванаццатай гады, такая беднасць была ў хаце, што вясною не заставалася і хлебнай скарынкі. Аднойчы маці набірала ў лесе нейкіх ранніх грыбоў, наварыла іх, а назаўтра злегла ўся сям'я, атручаная гэтымі грыбамі. Доктара не было адкуль узіць. За два дні памерлі маці і старэйшая сястра. Цяжка паверыць, што былі такія страшныя часы, калі глядзіш на сённяшні Каралін.

А я ў сваёй вёсцы, гаворыць Ілья Бірук, — дыце сутак хадзіў з хаты ў хату, ад стала да стала. «Дык вось, кажу, які ў вас голад!» А аднавіяскаўцы толькі смяюцца ды знай сабе частуюць. На сталах — кілбасы, і яйкі, і тварог, і бліны, ну, і гарэлка, канешне. Мой яшчэ мае дзве каровы, свіню, восем парасят. Куры, гусі, індкі па двары ходзяць. Добра жывуць людзі.

Якаў Штундзюк — украінец. Пачаў ён гаварыць па-руску, а потым перайшоў на сваю родную мову, і ўсе выдатна яго разумелі і з цікавасцю слухалі яго шчырую прамову.

— Калі я ад'язджаў у Амерыку, я нават не ведаў, што я украінец, як многія мае сябры. Мы толькі адчувалі, што наша гаворка адрозніваецца ад рус-

Аляксандра Мілін і Уласій Кульпінскі ў майстэрні навуковай школы.

кай. Але вось прыйшла рэвалюцыя, і Ленін сказаў: вы украінцы, вы беларусы, карыстайцеся роднай мовай, вучыце на ёй дзяцей. І сёння мы бачым, як расцвілі свабодныя нацыянальныя рэспублікі, якіх вышыв дасягнуў усебеларускі Саюз. Вярнуўшыся, я буду расказваць амерыканцам праўду аб вашай магутнай міралюбівай краіне.

— Пра ўсё, з чым я думала выступіць, за мяне ўжо сказалі папярэднія прамовы, — звярнулася да прысутных Вера Клячко. — Таму я проста працягваю верш паэта Дагара Абдулаева, які ўбачыла на вострым лету календары:

Шар земной, ты словно
круглы стол,
За который дружною семьей
Сядут все, довольные собой,
Белый, черный, желтый —
все равны.
Мира мы хотим и тишины.

Мір! Колькі тостаў было ўзнята за яго, колькі было шчырых абцяганняў берагчы яго, зрабіць усё для ўзаема-разумення паміж дзвюма нашымі краінамі. З вялікай увагай, многія са слязьмі на вачах, слухалі землякі расказ рэдактара выдавецтва «Беларусь» Вольгі Крайко, былой вязніцы Асвенціма.

— Мне цяжка гаварыць аб жахах вайны, а вам цяжка аб іх слухаць за гэтым святочным сталом. Але мы, тыя нямногія, што засталіся ў жывых, пакляліся расказаць аб гэтым людзям, каб ніколі не паўтарылася трагедыя Асвенціма і Бухенвальда, каб нашы дзеці і ўнукі не ведалі тых пакут, што выпалі нам на долю.

Аляксандр Нікалаюк, студэнт філалагічнага факультэта Беларускага ўніверсітэта, прыехаў вучыцца ў Мінск са Злучаных Штатаў Амерыкі. Праз год ён вернецца дадому, ужо

разам з жонкай Галіяй, студэнткай таго ж факультэта.

— Галоўнае, што не пераэтае мяне здзіўляць у Саветскім Саюзе, — сказаў ён, — гэта сардэчная ветлівасць людзей. Усе гады вучобы я адчуваў сябе як дома. Вярнуўшыся ў Амерыку, я зраблю ўсё, каб моладзь Штатаў як мага больш ведала аб Саветскай краіне, аб яе эканамічным росце і мірнай палітыцы, і палюбляла гэту краіну так, як любіць яе я.

Узімаюцца тосты за шчасліваю будучыню маладога пакалення, за актыўны газетны «Русский голос», за здароўе Віктара Аляксандравіча Яханава, за нашых сяброў у Амерыцы.

Гасцей віталі прадстаўнікі Беларускай таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі, мінскага аддзялення «Інтурыста». З цёплымі словамі звярнуўся да іх старшыня Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом Рыгор Раманавіч Шырма.

— Дапамагаючы землякам устанавіць сувязі з Радзімай, — сказаў ён, — аб'ядноўваючы іх вакол Таварыства і яго газеты «Голас Радзімы», мы ставім сваёй мэтай распаўсюджваць праўду аб Саветскім Саюзе, а гэтым самым спрыяць справе міру і дружбы паміж народамі.

Было спета многа песень — беларускіх, рускіх і украінскіх, было сказана многа сардэчных слоў. Мы спадзяемся, што нашы землякі, сябры «Русского голоса», павязуць з сабой у Амерыку, акрамя сваіх асабістых уражанняў ад сустрач з роднымі і блізкімі, шчырае жаданне саветскага народа міру на планеце і ўзаема-разумення з амерыканскім народам.

С. КЛІМКОВІЧ.

Начное.

Фотавэціод А. Глінскага.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ

Кэгда я прыехал из СССР в Америку, у меня все спрашивали, как там живет советский народ. Я отвечал, что живет хорошо, работу не ищет, как здесь. Некоторым это не нравится, но не могу же я для них правду превратить в ложь.

Был я на одном церковном обеде. Во время обеда отец Федор Чепелев попросил меня рассказать, есть ли верующие в Советском Союзе. Я им сказал, что в СССР церковь отделена от государства, а школа отделена от церкви. И это очень мудрое решение. Детишек там

по щекам не бьют и в церковь никого силой не тащат, как было при царе или сейчас в Америке. А церкви есть, и синагоги, и костелы. Был я в церкви в Минске, видал верующих. Но их было немного. Очень все это не понравилось попом.

Никита ЧИРСКИЙ.

США.

Уважаемые издатели газеты «Голос Радзімы»! Примите от нас, скитальцев по загранице — эмигрантов, горячий привет и благодарность. С большим интересом я прочел в вашей газе-

те статью «От Гугова до Кобринна» о своих родных местах. Я сам ходил по дорогам, описанным автором. Я подчас пишу письма от брата из Белоруссии. Он пишет, что возле нашей деревни осушили болото и засеяли, как поле. Еще пишет, что в деревне сейчас одеваются так, как в городе.

Наши люди здесь никогда не чувствуют себя аргентинцами. Сколько бы мы ни работали, мы все равно остаемся «геринго», поэтому стараемся держаться вместе. Недавно у нас в клубе имени Островского был

большой вечер — собралось до 1000 человек молодых и стариков.

В Буэнос-Айресе приехал советский цирк. Хотя билеты были дорогие, я со всей своей семьей ходил на представление. Молодцы советские артисты! И медведи, которые выступали, тоже хорошие артисты.

Степан ОСИПОВИЧ.
Аргентина.

Прочитавши в «Голосе Радзімы» статью «Пошукі і сустраччы», я вырашыла звярнуцца да вас з вялікай просьбай.

Дапамажыце знайсці майго брата Міхаіла Іванавіча Тыхальскага, 1896 года нараджэння. Ён ураджэнец г. Жытоміра, па прафесіі бухгалтар.

З сардэчным прывітаннем

Марыя ТЫХАЛЬСКАЯ.

ЗША.

Ад РЕДАКЦЫІ: Паведаманне Марыя Іванавіча, нам вельмі важна наведана, што Ваш брат, яго жэнка і двое сыноў жывуць на Украіне. Пішыце ім на адрасе: Украінская ССР, Валынская вобласць, Ківерцаўскі раён, сяло Кадышча.

НА РОДНАЙ ЗЯМЛІ

НАШЫ ГОСЦІ

Паездка ў «Новы быт»

Раніца. Неба завалакло цяжкімі хмарамі, і неўзабаве сыпануў густы дождж. Сёй-той з гасцей, стоячы ў вестыбіюлі гасцініцы «Мінск» і пазіраючы ў вокны, не зусім весела гаварылі:

— Ну і надвор'е, хоць ты з гасцініцы не выходзі, прапаў дзень...

Але большасць не згаджалася са скептычнымі думкамі.

— Для вёскі гэта ў самы раз. Дождж у такую пару вельмі добра ўраджаю спрыяе, — гаварылі энтузіясты турысцкага падарожжа.

Намер апошніх і ўзяў верх над думкамі тых, хто хацеў застацца ў гасцініцы. Турысцкі аўтобус імчаў у вёску Крупіца, што пад Мінскам. У Крупіцы размешчан цэнтр калгаса «Новы быт».

За вокнамі аўтобуса хутка прамільгнулі гарадскія ўскраіны, прабеглі парослыя лесам узгоркі, вакол якіх прасціраліся зялёныя дываны палёў. Вось і «Новы быт». Аўтобус спыніўся ля двухпавярховага палаца культуры. Гасцей сустракаюць прадстаўнікі калгаса. Старшыня арцелі Барыс Фунцікаў запрашае іх да сябе ў кабінет.

Першыя словы прывітанняў, першае знаёмства. Фунцікаў расказвае гасцям аб гісторыі калгаса, гаворыць аб яго эканамічных паказчыках. Вось некаторыя лічбы і прыклады, якія я паспеў запісаць у свой бланкет у час гэтай размовы. Калгас «Новы быт» існуе ў Крупіцы з 1929 года. Сёння ў яго ўваходзіць 17 суседніх населеных пунктаў. За гаспадаркай замацавана 5 550 гектараў зямлі, у тым ліку 3 500 ворнай, 120 гектараў занята пад садамі. На жывёлагадоўчай ферме 1 250 дойных кароў, гадуецца 1 200 свіней. На свае сродкі калгас купіў 25 аўтамабіляў, 50 трактараў, шмат камбайнаў, сеялак, культыватараў, розных механізмаў. Наяўнасць такой колькасці тэхнікі дазволіла поўнасцю механізаваць усе асноўныя работы, а працу людзей зрабіць больш лёгкай.

Добра аплошчаецца ў ар-

целі і праца калгаснікаў. У мінулым годзе, напрыклад, на кожны працадзень у гаспадарцы было выплачана па 1 рублю 40 калеек, выдадзена па 2 кілаграмы хлеба, а таксама бульба, гародніна, кармы для ўласнай жывёлы.

Людзі, якія пражылі многія гады ўдалечыні ад сваёй радзімы і наслухаліся там усялякай балбатні аб «занападзе сельскай гаспадаркі ў Расіі», з цікавасцю слухалі словы старшыні, многае запісвалі.

— Ці плоцяць калгаснікі дзяржаўе падатак з уласнай гаспадаркі? — пытаецца нехта з гасцей.

Барыс Фунцікаў усміхаецца:

— Не! Яны вызвалены ад усялякіх падаткаў, за іх плоціць калгас.

— А ці можа калгаснік трымаць у сябе жывёлу?

— Зразумела, — адказвае старшыня. — У нас амаль няма двара, дзе б не гадаваліся карова, цялушкі, свінні, куры. Ёсць, праўда, гаспадаркі, ў якіх пустуюць хлявы. Але не таму, што чалавеку няма за што купіць свіню ці карову. Наадварот, уласная жывёла ўжо становіцца для нашых хлябаробаў проста непатрэбнай, бо на заробленыя ў калгасе грошы і атрыманыя на працадні прадукты можна жыць і без яе.

Непадалёку ад палаца культуры разбіт малады сквер. Побач з ім мемарыяльная дошка, на якой залатымі літарамі высечана 68 прозвішчаў. Ля яе і спыніліся госці, калі пачалі агляда гаспадаркі.

— На гэтай дошцы прозвішчы нашых аднавяскоўцаў, якія загінулі ў час другой сусветнай вайны на франтах і ў партызанскіх атрадах, — тлумачыць Барыс Фунцікаў. — У гонар загінуўшых мы і пасадзілі васьм гэты сквер.

Турысты пільна ўглядаюцца ў прозвішчы тых, хто склаў свае галовы ў імя таго, каб сёння на зямлі быў мір, каб людзі розных краін ездзілі адзін да другога ў госці. А ў скверы ціха шумяць маладыя дрэвы. Здаецца, гэта не лісце шуміць, а шэпчаць тыя, што не прыйшлі з вайны. Яны гавораць, каб жывыя сцераглі мір.

Спадалася ў Крупіцах гасцям школа-дзесцігодка. Яна ўзведзена па сучаснаму архітэктурнаму праекту. У школе ёсць спартыўная зала, бібліятэка, майстэрні для вытворчага навучання. Знаёміў гасцей са школай яе дырэктар Аляксандр Бардовіч.

— Каб абысці наш калгас пешшу, трэба сто два-

цаць кіламетраў прайсці, — жартуе Барыс Фунцікаў. — Давайце лепш праедзем.

За акном аўтобуса, як акінуць вокам, прасціраецца азямая збяжына, засеяная яравымі і бульбай палі.

— Якая любата, — гаворыць Іван Матушчык. — Не то, што калісьці было — межы ды палоскі.

Пасля працяглага падарожжа па палях аўтобус спыніўся ля жывёлагадоўчай фермы. Турыстаў сустракалі даяркі, пастухі, механізатары, што прыйшлі з суседняга поля.

Госці заходзяць у доўгі з высокім дахам кароўнік. Нядаўна пастухі прыгналі сюды кароў з пашы: хутка павінна пачацца дойка. А пакуль турысты аглядаюць сродкі механізацыі на ферме, гутараць з яе работнікамі.

— Колькі разоў у суткі дояць кароў? — пытаецца ў даяркі Веры Шэлега Уласій Кульпінскі.

— Тры.

— І колькі надойваецца?

— Дваццаць — дваццаць пяць літраў.

— Ну, а якія ў вас тут заробкі?

— Заробкі добрыя, — не без гонару адказвае Вера. — Менш 200 рублёў у месяц ніхто не атрымае. А некаторыя і больш. Мая сяброўка Вера Шылік за май месяц зарабіла 280 рублёў, Ванда Цыбульская — 240, а Саня Лойка — 290.

— Так, заробкі сапраў-

ды добрыя, — далучаецца да размовы Якаў Штундзюк. — Мы зайздросцім вам ва ўсім тым, чаго вы дасягнулі пасля вайны. Калі б перажыла такое разбурэнне Амерыка, яна не магла б так хутка ўзняць сваю эканоміку і культуру.

— А як вы жывяце ў Амерыцы? — пытаецца другая даярка, Марыя Сцефановіч.

— Як хто, — адказвае Якаў Штундзюк, — адны бедня, другія заможна — па-ўсякаму. Горш, калі старасць прыйдзе ці хвароба якая напаткае, тады толькі і ведай, што трасі кішэні. У нас вельмі дарагія бальніцы і лякарствы.

— Што вы кажаце, — перапытвае Вера Шэлега. — Плаціць за бальніцу і лякарствы? Глядзіце ж вы. А кажуць, што Амерыка — краіна, дзе ўсе ў багатых ходзяць.

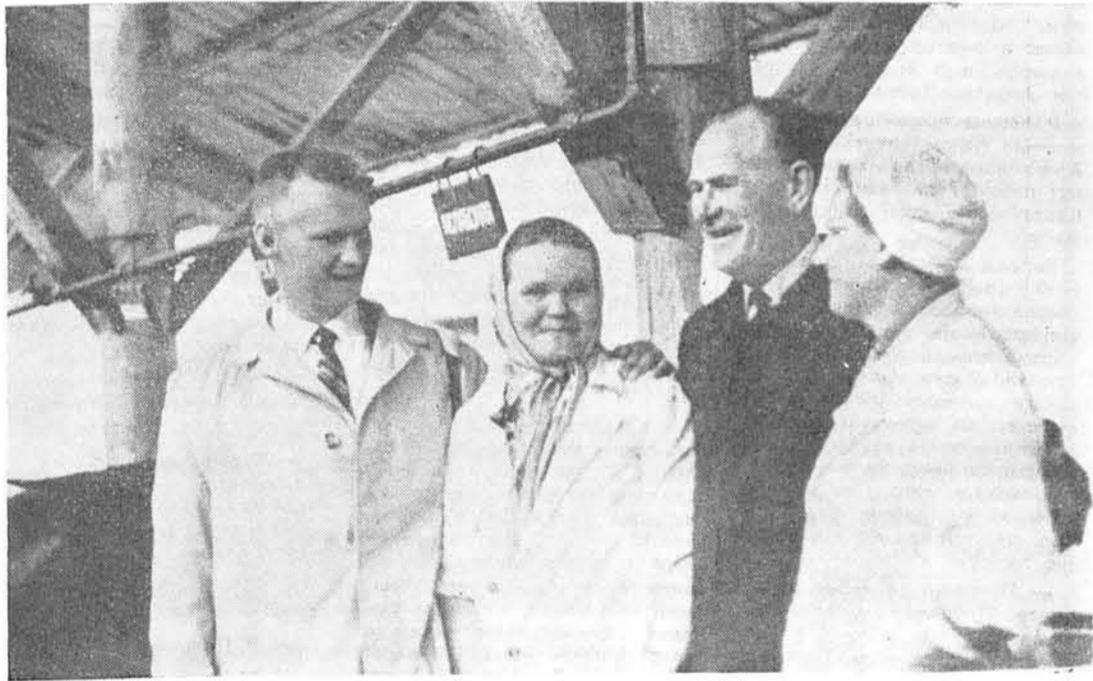
— Вось я неяк захварэла была, — далучаецца да размовы даярка Анастасія Бортнік, — месяц не выходзіла на працу. Дык з мяне не толькі ні капейкі не ўзялі за лячэнне, а калгас выплаціў яшчэ месячны сярэдні заробок.

Доўга яшчэ працягвалася размова на ферме паміж гасцямі і гаспадарамі, пакуль не падыйшоў час раз'вітвацца. У гэты дзень турысты сваімі вачыма ўбачылі, як жывуць і працуюць калгаснікі нашага краю.

Л. СКІБЕНКА.

У час наведання жывёлагадоўчай фермы госці вырашылі сфатаграфавана на памяць з даяркамі калгаса. Пройдзе час, але здымак заўжды будзе нагадаваць нашым суайчыннікам аб цудоўных днях, праведзеных у беларускім краі.

Фота С. Ананкі.

На безыменнай вышыні

Мякка і духмяна клаўся чысты, як расінка, надвечорак. Салодкі водар пльыў па вёсцы. Рантам па вузенькай вулачцы загрузацела двухколка, якую іштурхалі чацвёра хланчукоў. У ёй ляжалі латунныя, спялмленыя ад часу гільзы артылерыйскіх снарадаў.

— Адкуль гэта, хлопцы?

— Ды вунь, з гары. Там многа іх, толькі капні зямлю. Вязём на металалом.

У той вечар я яшчэ не ведаў гісторыю гэтых снарадаў, а цяпер, калі яна стала мне вядомай, я хачу расказаць пра яе людзям.

Пятро Панамароў ляжаў на заходнім беразе Проні, якая ўсца за прысадамі Рабавіч. Якраз пасу праць Пятра—безыменная вышыня, за якую каторы ўжо дзень вядзе бой батальён старшага лейтэнанта Халецкага. А радавы Панамароў са сваім разлітам падтрымлівае батальён артылерыйскім агнём.

Ужо больш года саратаўскі юнак удыхае парахавы дым, закопваецца ў зямлю, глядзіць на варожыя пазіцыі праз прыцэл гарматы. Савелій Халецкі, беларус, ценіць сціплага артылерыста, любіць яго, як брата, ставіць у прыклад маладым байцам:

— Пакуль Пятро Панамароў з намі, нішто нам не страшна. Бачылі, як падбівае фашысцкія танкі?

— Пятро спусціўся да рэчкі, зачарнуў прыгаршчамі вады. Нечакана пачуў за спіной крокі Халецкага.

— Не к дабру, Пятро, гэтая цішыня. — прысеўшы ля рэчкі, сказаў старшы лейтэнант. — Такая цішыня бывае толькі перад боем. І сёння палезуць

фрыцы, бо мы ім, як костка ў горле: важны адабралі ў іх плацдарм.

Ён не паспеў дагаварыць, як зямля скаланулася ад выбухаў. Вораг падцягнуў свежыя сілы і пайшоў у контратаку. На батальён Халецкага рушылі варожыя танкі і пяхота. Чатыры танкі неўзабаве ўспыхнулі ў бялявых пашах туману. Але астатнія ўсё дзелі на ўзвышша. Панамароў са сваім разлікам выкаціў супрацьтанкавую гармату з укрыцця і стрэліў. Падбіты танк закруціўся на месцы. Успыхнулі яшчэ дзве машыны.

Атака была адбіта.

Зямля не паспела астынуць, як вораг зноў пачаў наступаць. Зараўлі над галавой фашысцкія самалёты, усхадзілася варожая артылерыя. Зноў заляскаталі гусеніцамі танкі. Адзін за адным падалі скошаныя кудамі таварышы Панамарова. Не ведалі ворагі, што ваююць з адным савецкім салдатам. Ды і ў таго ўжо бездапаможна павісла левая рука, перабітая асколкам міны.

Панамароў змагаўся да апошняга патрона. Калі фашысты падышлі зусім блізка, ён падняўся ім насустрэч, рвануў супрацьтанкавую гранату і зрабіў апошні крок па зямлі.

Ля пашкоджанай снарадам гарматы знайшлі цела Пятра Панамарова. Гэта было ўжо надвечоркам. Ён ляжаў, шырока раскінуўшы рукі, нібы абнімаў зямлю. Героя пахавалі на могілках пад Рабавічамі халодным кастрычніцкім вечарам 1943 года.

А нядаўна ў адрас Саратаўскага завода зуба-

стругальных станкоў было адпраўлена пісьмо з аднаго з воінскіх падраздзяленняў Беларускай ваеннай акругі:

«Рады далажыць вам, — гаварылася ў ім, — што воіны батэрэі, у якой служыў Герой Савецкага Саюза Пётр Ціханавіч Панамароў, верныя слаўным традыцыям гвардзейскай часці. Намеснік камандуючага Беларускай ваеннай акругі аб'явіў нам падзяку за добрую агнявую вывучку».

Не прымусяў сябе чакаць і адказ з Саратава: «Сябры, тое, што вы даражыце славай аднапалчаніна, робіць вам гонар. Імя Панамарова вядома і ў Саратаве. На заводскім двары яму ўстаноўлен помнік. Рады, гвардзейцы, вашым поспехам, вашай выдатнай баявой гатоўнасці. Толькі так трымаць! — наш рабочы наказ сваім абаронцам».

Цяпер у Рабавічах буіна цвітуць кветкі. І той, хто цешыцца іх салодкім водарам, ведае: гэта юнак з Волгі Пётр Панамароў і яго сябры абаранілі сваім жыццём красу нашай зямлі. І калі ўзыйдуць над зямлёй зоры—сінія, чыстыя, як волжская вада, прыгадайце, людзі, Пятра Панамарова. Прыгадайце беларускую рэчку Проню, што параднілася з вялікай рускай ракой.

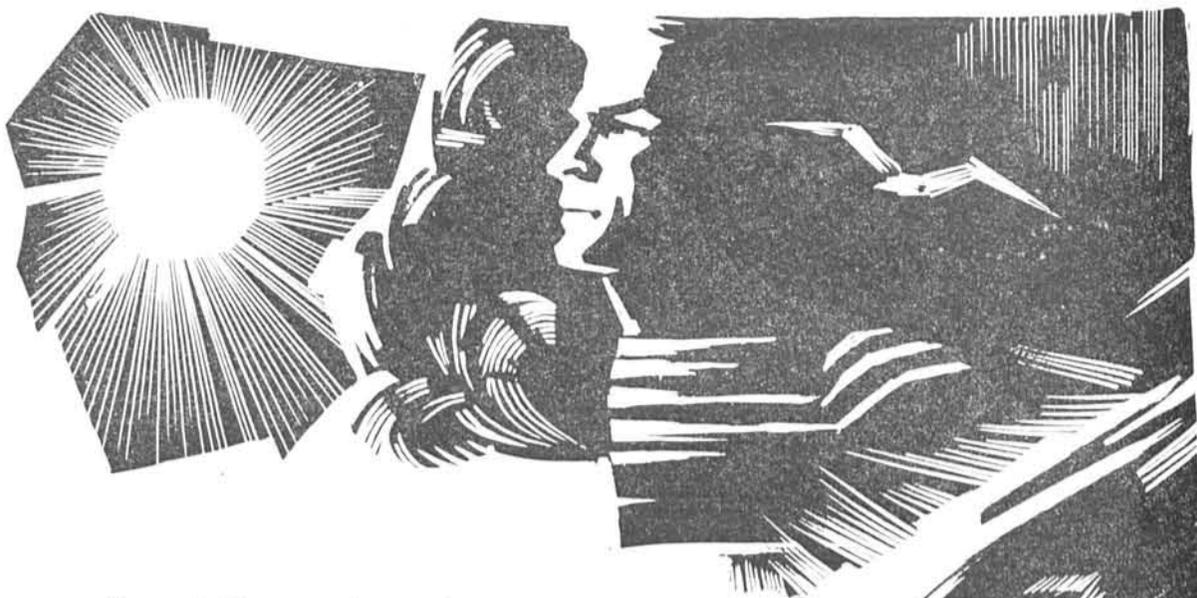
Ул. БАБКОЎ.

Голас Радзімы

№ 23 (929)

НЕ ПАКІ-ДАЙ ЯЕ

Анавяданне

Ян не мог зразумець, за што яго дзядзька Анастас Холева не любіць Народную Польшчу. Што б ні здарылася — вінавата дэмакратыя і новая ўлада.

Неяк дзядзька Анастас вечерам вяртаўся дахаты. Ноч была цёмная, церушыў дождж. На рагу вуліц Міцкевіча і Кананіцкай стары наткнуўся на каменны слупок і моцна пабіў калена. Увесь вечар не суні-маўся чалавек: «Слупкоў пана-ставілі. Прайсці нельга», — хоць добра ведаў, што слупок гэты тырчэў на рагу, мабыць, з часоў караля Зігмунта.

Вясной наступнага года рабочыя папраўлялі вуліцу і ўбралі злашчасны слупок.

— Ну, і навошта? Чым той слупок перашкаджаў? Хай бы сабе стаяў. З маленства памятаю яго. Але ж ім усё трэба перайначыць па-свойму, — бурчэў стары.

Часам вечерамі дзядзька слухаў «Голас Амерыкі». Кожнае слова з-за акіяна глытаў з аса-лодай. І, здаецца, каб нахабны голас дыктара абазваў яго аслом, то і гэта яму было б пры-емна: дарма што асёл, але ж ведаюць, што ёсць на свеце пан Анастас Холева.

Дзядзька прымушаў і пля-менніка разам з ім слухаць. Але хлапец пасля некалькіх мі-нут пачынаў пазяхаць і з не-цярплівасцю чакаў канца пера-дачы.

Ян рос маўклівым хлопцам, любіў адзіноцтва. Вучыўся ён у школе гандлёвага флоту. Ціка-вілі яго амаль усе дысцыпліны, апроча грамадскіх. Нелюбоў да палітыкі ў яго выхваў яшчэ ў гады гітлераўскай акупацыі майстар, да якога дзядзька ад-даў пляменніка вучыцца пасля смерці бацькоў. Ян быў адной-чы сведкам таго, як майстар дакараў яго сябра Стася за тое, што той прынес у майстэр-ню лістоўкі:

— Палітыка да добра не да-вядзе. Фундамент у чалавека — рамяство. Пры кожнай уладзе рамяство застаецца рамяст-вом, — павучаў майстар.

А ў хуткім часе гітлераўцы павесілі Стася.

— Ну, бачыш, не мая праў-да? — казаў дрыжачым гола-сам перапалоханы майстар. — Не слухаў мяне, — і, звяртаю-чыся да Яна, загадаў сурова: — Памятай, ты сірата і павінен клапаціцца аб тым, як зарабіць на хлеб, а не аб палітыцы ду-маць.

Гэта мела свой уплыў. З ма-лых гадоў Яна не пеціў лёс. Барацьба за кавалак хлеба без пары загнала ў магілу яго баць-коў. Цяжкае жыццё навучыла хлопца пакарлівасці і пашане да хлебадаўцаў. Магчыма, та-му ён патакаў дзядзьку нават тады, калі адчуваў ясна, што той не мае рацыі. І хоць Ян даўно ўжо не еў дзядзькавага хлеба, але па старой звычцы ён слухаў яго так, як і тады, калі дзядзька карміў яго, сіра-ту.

А дзядзька чым больш стар-рэў, тым больш становіўся бурклівым. І заўсёды ўсяму ві-ной была народная дэмакраты-чная ўлада.

У горадзе пачалі будаваць новую вялікую школу:

— Усіх хочучы зрабіць вучо-нымі. А хто ж будзе араць зям-лю? Жылі калісьці людзі без той навукі.

І так ён расхваляваўся з пры-

чыны, што ўсе будуць вучоны-мі, што нават «Голас Амерыкі» не мог яго супакоіць.

— Ох, — стагнаў ён, — да-бра з гэтага не чакай.

У гэты вечар дзядзька сказаў пляменніку:

— Вось што, Янэк, у Польш-чы табе нельга заставацца. Тут няма чым дыхаць.

Ян уздыхнуў шырокімі мала-дымі грудзямі і не адчуў, каб не халала паветра, але змаў-чаў.

— Толькі тады змагу спакэй-на памерці, калі пачую па рад-ыё, што польскі матрос ганд-лёвага флоту Ян Кажанеўскі пакінуў свой карабель, каб у вольнай Амерыцы знайсці са-праўднае шчасце.

Ян са здзіўленнем зірнуў на дзядзьку.

— Так, так, Янэк. Так і зро-біш. Хутка вы паедзеце ў пер-шы рэйс. Адтуль ты не павінен вяртацца. Сыйдзі з карабля і застанься ў Амерыцы.

— Што ж я буду рабіць у той Амерыцы?

— Там? Там знойдзеш майго пана. Я табе дам ягоны адрас. Пацалуеш яго ў ручку і ска-жаш, што яго стары лёкай Ана-стас Холева нізка кланяецца вальможнаму пану і просіць апекаваць яго пляменніка. Будзеш яму верна служыць, а ён не пакрыўдзіць. О, гэта вялікі пан, — тут стары праслязіўся і стаў успамінаць, як некалі ён верна служыў свайму вальмож-наму пану. І калі б не новая ўлада, жыў бы спакойна ў ма-ёнтку, які «захапілі брудныя мужыкі».

— Памятаю, — з прыемнас-цю працягаў успамінаць былы лёкай, — прынес я неяк у спальню пана раніцою шклян-ку кавы. Калі я наліваў яе, не-калькі кропель трапіла пану на халат. І што ж ты скажаш, пэн пажадаў уласнай рукой даць мне па мордзе, а потым зняў халат і сказаў: «Насі цяпер яго сам, свіння!» Хэ-хэ, і падарыў мне халат. Такі гэта быў пан. Да сённяшняга дня хаваю гэты халат. З чыстага японскага шоў-ку. Хто сёння табе падорыць хоць бы які лахман?..

Потым аж да ад'езду Яна ў рэйс стары ўсё ўбіваў у галаву хлопцу, што ён павінен аба-вязкова ў Амерыцы сыйсці з карабля і больш не вяртацца ў родны край. За дзень да ад-плыцця прыйшоў нейкі пан. Ян не мог яго разгледзець, бо дзядзька не дазволіў запаліць святло. Пан даў некалькі па-рад Яну і сказаў, што, як толь-кі ён уступіць на амерыканскую зямлю, увесь свет даведаецца з «Голасу Амерыкі», што поль-скі марак вырваўся на волю.

І вось Ян у Амерыцы. Капі-тан дазволіў яму разам з ін-шымі маракамі на некалькі га-дзін сыйсці на бераг. Карабель павінен быў у гэты ж дзень ад-плысці ў зваротны рэйс.

Апынуўшыся на беразе, Ян некалькі разоў азірнуўся на-зад, на карабель, і памахаў яму шапкай, як гэта параіў яму той самы пан, што прыходзіў да дзядзькі. Потым Ян адстаў ад хлопцаў і згубіўся ў натоўпе.

«Трэба шукаць той адрас», — уздыхнуў Ян. Перад вачыма паўстаў родны горад, якога ён ужо больш ніколі не пабачыць.

У скроні нібы хтосьці стукаў малаточкам: «Куды ідзеш, Янэк? Цалаваць руку пану, на зямлі якога ўсе жыццё гнулі спіны твае бацькі? Апамятайся! Радзіма зрабіла цябе чалаве-кам. Не пакідай яе...»

Янэк прыпыніўся, выняў хуст-ку і пачаў выціраць пот з тва-ру.

— Божа! Польскі марак! — пачуў каля сябе Ян словы на роднай мове.

Каля яго стаяла некалькі чалавек. Сівая старэнкая ба-булька кінулася Яну на шыю. Побач маладая дзяўчына з ці-кавасцю прыглядалася да ма-рака. Згорблены дзядок з сі-вымі вусамі выціраў хустачкай пачырванелыя вочы.

— То ж калі мы з бабуляй, Гануся, выязджалі з Польшчы, наша радзіма была ў ярме. А цяпер, ну ці ж мы магілі ду-маць, — польскі марак ідзе па вуліцы амерыканскага горада, як прадстаўнік вольнай і неза-лежнай дзяржавы.

— Якое гэта шчасце спат-каць земляка, — радавалася старая, любуючыся мараком. — Раскажыце, калі ласка, што там робіцца ў нашай дарагой Польшчы. Даўно мы не былі на радзіме. Ох, даўно.

Ян не чакаў сустрэчы. Ён не ведаў, з чаго пачаць. Можна, як вучыў дзядзька, паўтарыць усё тое, што ён чуў з «Голасу Аме-рыкі»?

— Хочам ведаць праўду. Тут розныя небыліцы расказваюць нам пра радзіму, — сказала старэнкая.

Ян зірнуў у вочы сваім земля-кам і зразумеў, што яны ча-каюць ад яго не гэтага.

— Тут кажуць, што ў вас лю-дзі ходзяць голыя і босыя. А вось глядзіце, хлапец, як дуб, апрануты з іголачкі, — рада-ваўся дзядок.

— Дзе ходзяць голыя і бо-сыя? — здзівіўся Ян.

— У Польшчы.

— Брахня, — адказаў марак.

— Гэта ж не мы кажам. Гэ-та ж нам тут бацька, — апраўд-ваўся дзядок.

— Вы першы раз у Амеры-цы? — пацікавілася дзяўчына.

— Нічога не згубіў ён, што да гэтага часу не бачыў яе, — сказала старэнкая.

— Лепш бы мы яе ніколі не бачылі, — дадаў дзядок. — А як там у нас? Мы з-пад Крака-ва.

— З-пад Кракава? Вырас там вялікі металургічны завод. «Но-вая гута» імя Леніна. А навакол новы горад, большы за Кра-каў.

— Бач ты, а я там за часам санацыі не мог знайсці пра-цы, — сказаў мужчына ў ке-пцы.

— Свае караблі будую, — пачаў распявацца Ян. — Вось зірніце, — ён кінуў у бок, дзе на хвалях, як вялікі цудоўны лебедзь, гойдаўся карабель. — Збудавалі нашы рабочыя...

— У гады санацыі не будавалі караблёў, — сказаў той жа рабочы, любуючыся акіянскім прыгажунюм.

— Трактары робім, аўтамабі-лі і розныя машыны. А каб вы пабачылі Варшаву, — працяг-ваў Ян. Ён заўважыў, што

дзяўчына ўвесь час не зводзіць з яго вачэй. Гэта яго яшчэ больш падбадзёрыла. — Гітле-раўцы разбурылі яе. Не было амаль ніводнага цэлага дома, а ў некаторых кварталах нават цэлай цагляны. Збудавалі но-вую Варшаву. Дамы там рас-туць, як грыбы пасля дажджу...

Людзі слухалі ўважліва кожнае слова марака. Ян сам не ведаў, што ўмее так прыгожа і цікава гаварыць. Словы плылі з сэрца, як крынічны струмень. Перад вачыма, нібы ў храні-кальным фільме, праплывалі гарады, вуліцы, фабрыкі, парты... Яны былі цяпер яму яшчэ больш роднымі і дарагімі. Сэр-ца напунялася пачуццём гор-дасці. Калі б выкладчык гра-мадскіх дысцыплін убачыў Яна, ён бы ні за што не паверыў, што яго вучань такі палымяны агітатар.

Ян не заўважаў, што яго акружыў натоўп землякоў. Мно-гія плакалі.

— Якое гэта шчасце буда-ваць свой край, быць яго гра-мадзянінам, — сказала дзяў-чына са шчырай зайздрасцю.

Знаёмы гудок з карабля прымусіў Яна перапыніць гу-тарку. Ён зірнуў на гадзіннік.

— Прабачце, мне пара, — сказаў Ян і, развітаўшыся з землякамі, цвёрдым крокам накіраваўся да роднага караб-ля.

Судна ўжо было далёка ў моры, а Ян усё яшчэ знахо-дзіўся пад уплывам сустрэчы з землякамі. То ахапляла яго па-чуццё радасці, што ён зноў тут, сярод сваіх сяброў, што неўза-баве ўбачыць польскія парты Калобжэж, Свінаўсцэ, Гдыню, родныя сэрцу берагі, па якіх пачаў яго сумаваць. Работа кі-пела ў яго руках. Вочы блі-шчалі, з вуснаў не сыходзіла ўсмешка. То зноў ахоплівала яго пачуццё пякучага сораму і дакору сумлення. «А калі б ты не сустрэў іх, калі б...» Ян ста-раўся забыцца пра гэта. Але настырлівая думка не давала спакою. «Адзін крок, і ты апы-нуўся б у бездані. Назаўсёды. Ідыёт! Каго паслухаў? Старога лёкай. Ён жа закончаны няволь-нік. Пацалаваць панскую руку для яго найвялікшае шчас-це», — упікаў сябе Ян.

Увечары, калі над акіянам спусціўся змрок, капітан выклі-каў матроса. Спакойным, як заўсёды, голасам ён сказаў:

— Вось тэлеграма. Наш урад пытае пра вас. «Голас Амеры-кі» перадаў, што вы не вярну-ліся на карабель.

— Я...

— Бачу, што вы ёсць, — усміхнуўся капітан. — Нейкая правакацыя. Дома, аднак, мо-гуць падумаць нешта дрэннае, напалохацца. Трэба даць тэле-граму бацькам.

Ян апусціў галаву.

— Я не маю бацькоў.

— Але ж ёсць у вас хтосьці. Дзядзька, здаецца.

— Не, не патрэбна даваць яму тэлеграму...

— Чаму?

Ян маўчаў.

— Ну, як сабе хочаце, — сказаў капітан. — Ідзіце...

Але Ян не мог сыйсці з мес-ца. Ён зразумеў, што маўчаць нельга, але і гаварыць было

сорамна. Капітан некаторы час глядзеў на свайго падначале-нага, а потым рашуча сказаў:

— Вось што, хлопца. Бачу, ты нешта утойваеш. Сядай і вы-кладвай.

Ян расказаў капітану ўсё, не тоячы нічога, як роднаму баць-ку або шчыраму сябру.

— Так, — сказаў капітан, вы-слушаўшы марака, — прадаў цябе панскі лёкай, — і, убачыўшы, што Ян яго не зразу-меў, працягваў: — Прадаў, як некалі рабілі гэта гандляры ня-вольнікамі. А гаспадары, купіў-шы нявольніка, думалі, што, ка-лі заплацілі грошы, то маюць яго ўжо ў руках.

Капітан устаў, прайшоўся па каюце, затрымаўся ля адчыне-нага ілюмінатара. Мора было спакойнае. На гладкай павер-хі вады блішчала сярэбраная дарога, пракладзеная святлом месяца.

Ян быў так прыгнечаны тым, што сказаў яму капітан, што не мог варухнуцца з месца. Сядзеў, утаропіўшы позірк у куток, нібы бачыў там дзядзь-ку, які таргуюцца з тым панам, што прыходзіў увечары і ўпры-цемках размаўляў з ім. Бачыў доллары ў кашчавых жылістых руках дзядзькі, на якія ён кці-ва глядзеў, а потым хаваў у ку-фар побач з халатам з япон-скага шоўку і іншымі абноскамі.

— Быў час, — працягаў капітан, не адрываючы по-зірк ад мора, — калі людзі пакідалі наш край, як пага-рэлыцы родную вёску, і блукалі ў пошуках цёплага кутка і хле-ба надзённага. Але горкі гэта быў хлеб і куток. Я сам у пошу-ках работы бадзёўся па Амеры-цы, аблазіў усю Еўропу. У гэтым жа порце, дзе стаяў наш кара-бель, мяне некалі гналі вон, калі я прасіўся на работу груз-чыкам. А ўчора той самы бос-кланяўся мне. Ён глядзеў мне ў вочы, як сабака, калі я падпіс-ваў кантракт на пагрузку суд-на. Няўжо тады мае вочы былі іншымі? Не, толькі тады я быў для яго бадзёгам, а цяпер за-маімі плячыма стаіць радзіма.

Капітан падышоў да Яна і паклаў на яго плячо сваю вялі-кую цёплую руку. Ян устаў.

— Радзіма! Без яе мы нічога не варты. Ніколі не ваяжэ па-кідаць яе...

Дарэмна стары лёкай рада-ваўся, уяўляючы сабе, як яго пляменнік цалуе руку пану. Ян плыў да роднага берага, які быў для яго цяпер даражэй за усё.

„FRIENDSHIP, COOPERATION AND MUTUAL UNDERSTANDING“

In an interview with a Moscow News correspondent, **Ildor KULEV**, Vice-Chairman of the State Foreign Economic Relations Committee of the Council of Ministers of the USSR, speaks of the development of economic and technical cooperation between the Soviet Union and the United Arab Republic.

«The UAR, formerly a backward agrarian country, has become an agrarian-industrial one», said Kulev. «More than 850 state-owned industrial enterprises have been built there since the revolution. The share taken by industry, transport and construction in the GNP of the country has grown from 25 per cent in 1952 to 38 per cent in 1965.

«After the history-making laws came into effect on the nationalisation of the private banks, insurance companies, big and medium industrial, transport and many commercial enterprises, only the small enterprises were left in the privately-owned sector, whose share of the total industrial output is only 10-12 per cent. The state has a virtual monopoly of foreign trade.

«These and other revolutionary changes, especially those in the countryside, have given President Gamal Abdel Nasser grounds to define the present stage of his country's progress as

the «stage of transition from capitalism to socialism».

What has been the role of Soviet economic and technical cooperation in these changes?

«The Soviet Union is helping the UAR to build 133 important projects, of which 45 are industrial and power projects. 150 per cent more electricity is being generated at present than in 1960; steelmelting has increased by 350 per cent, etc. Our economic and technical assistance to the UAR is directed at developing the state sector in industry, which, naturally, helps the Egyptian people to achieve economic independence. About 25 per cent of the output of the new industrial enterprises built in the UAR during the first five-year plan, came from enterprises built with Soviet cooperation».

How is the financial aspect of cooperation handled?

«The Soviet Government grants longterm credits for construction and as technical aid. The UAR uses its traditional exports to repay these loans. This is advantageous to both states».

How many enterprises, built with Soviet assistance, are already in operation, and what enterprises are under construction?

«30 industrial enterprises are

already in production. Among them is a coke plant, two oil refineries and a factory manufacturing antibiotics. Many of these concerns are putting out goods never previously produced in the country. The range of commodities is wide — from modern machine tools to antibiotics.

«Projects that will be finished shortly are a radio-engineering plant and a thermal power station in Suez, a shipyard in Alexandria, a plant to manufacture lubricants among others.

«As one who had participated in its construction, I could talk for hours about the Aswan hydro-project, which is rightly considered one of the engineering marvels of the 20th century. The High Aswan Dam is not just a unique engineering project. In a wider, I'd say in a practical sense — it is a reliable guard over the well-being of the multi-million-strong Egyptian people. In 1964, by blocking the natural course of the waters of the Nile, the high dam averted a great calamity — a flood, unique in the history of Egypt, which threatened to destroy the fruits of many years of labour of Egyptian peasants and workers. Last year another calamity was averted — the spring flood of the Nile was catastrophically low, which meant drought for the Egyptian countryside. But again the high dam came to the rescue. Enough

water for two years' irrigation had been accumulated.

«But even that does not exhaust the tremendous importance of the high dam. During its construction many thousands of Egyptians were trained and are now highly-qualified national personnel. Just one example, Moussa Mahmoud Mohamed Hasan came to the site as a semi-literate unskilled labourer. He was made head of the tool store — he issued tools to workers and saw that they were in good working order. As soon as the Nile was dammed, he went to work on the dam. Now Moussa Hasan is in charge of a section for putting sand into the dam and is an excellent foreman with a large group of workers under him. He speaks warmly about the «Soviet professors», as they call Soviet experts in Egypt, who are unselfishly passing on their knowledge and experience to local workers and engineers.

«The Soviet people are working side by side with their Egyptian friends on the banks of the Nile and in other parts of the country. Soviet-Egyptian relations have shown in practice that our friendship, based on the common that our friendship, based on the common aspiration for a lasting peace and social progress, serves the interests of all the progressive anti-imperialist forces».

АДВЕЧНАЯ ДРУЖБА

За сотні кілометраў адзін ад аднаго знаходзяцца два невялікія гарады Чачэрск на Гомельшчыне і Лом на рацэ Дунай у Балгарыі. Але паміж імі моцная дружба, якая мае цікавую гісторыю.

У 1923 годзе ў Ломе загінуў прафесіянальна рэвалюцыянер Балгарын Аляксандр Карастаянаў, які ўзначальваў паўстанне супраць прыгнятальнай свайго народа.

Яшчэ юнаком Карастаянаў прыехаў на заробаткі ў Расію. Быў у Адэсе грузчыкам, вучыўся на зубнога ўрача. Тады ж пачаў займацца рэвалюцыйнай дзейнасцю. Царскія жандары схалілі Аляксандра. Ён быў асуджаны на вечную ссылку ў Сібір.

Дзякуючы хадаініцтву рускіх сяброў Карастаянаву было дазволена выехаць у Балгарыю. У Ломе ён лячыў людзей, займаўся рэвалюцыйнай прапагандай.

Верным памочнікам Аляксандра была яго жонка Георгіца. У іх нарадзілася трое дзяцей. Старэйшая Лілія пасля смерці бацькі выхоўвалася і расла ў Савецкім Саюзе.

У час Вялікай Айчыннай вайны Лілія ў якасці карэспандэнта «Комсомольской правды» была ў партызанскім злучэнні Аляксея Фёдаравіча Фёдарова. Прымаўла ўдзел у партызанскіх паходах па Беларусі. Яна па-геройску загінула ў вёсцы Будзішча Чачэрскага раёна.

Людзі не забываюць герояў. З горада Лом у Чачэрск пачалі прыходзіць пісьмы з просьбай паведаміць пра дзейнасць Ліліі Карастаянавай. З таго часу пачалася перапіска паміж піянерамі Балгарыі і Беларусі.

А нядаўна прыйшло пісьмо і пасылка ў Чачэрскаму раённаму бальніцу ад работнікаў Ломскай бальніцы імя Карастаянава. Балгарскія ўрачы расказваюць аб сваёй рабоце, цікавацца жыццём беларускіх калег. У пасылцы з густам аформлены альбом, у якім ёсць здымкі будынкаў горада, прыгожых мясцін на Дунаі, кабінетаў бальніцы.

Дружба паміж беларусамі і балгарамі—сімвалічная. Яна ўзмацняе ў барацьбе супраць эксплуатацый, супраць іншаземных захопнікаў.

М. АСТАПЕНКА.

Чачэрскі раён.

Не наносить ущерб Добрым отношениям

Заявление Министерства иностранных дел СССР

1 июня представитель посольства Канады в Москве был приглашен в МИД СССР и ему было сделано заявление по поводу ведущейся в Канаде анти-советской кампании и провокационной деятельности против посольства СССР в Канаде.

В заявлении отмечается, что за последние годы достигнут определенный прогресс в советско-канадских отношениях, который был достигнут благодаря тому, что каждый новый шаг в направлении дальнейшего укрепления отношений между двумя странами вызывает активную деятельность некоторых сил как в самой Канаде, так и вне ее, которые, не будучи заинтересованы в улучшении советско-канадских отношений, стремятся нанести ущерб этим отношениям.

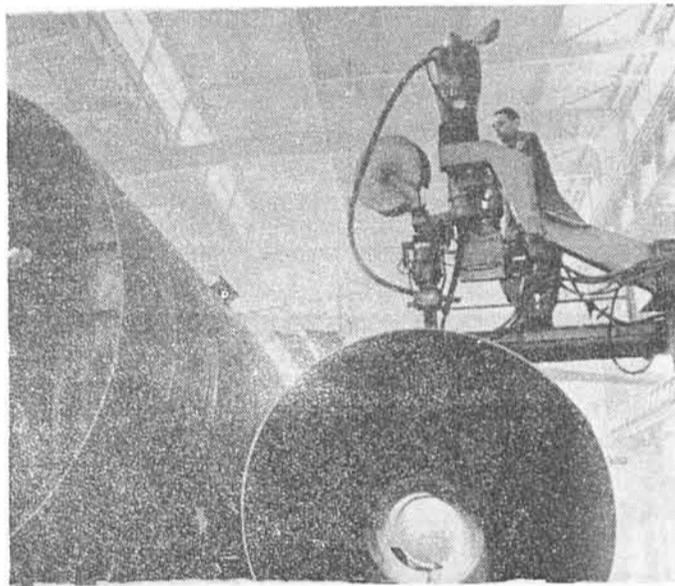
В течение нескольких лет, говорится в заявлении, в Канаде периодически инспирируются грубые антисоветские кам-

пании, которые особенно усилились за последнее время. Правительство Канады не только не приняло никаких мер к прекращению этих кампаний, но и способствовало их раздуванию вымышленными сообщениями о так называемом «советском шпионаже».

Особенно большая враждебная Советскому Союзу шумиха была поднята в последнее время вокруг так называемого «дела Спенсера».

В заявлении также обращается внимание на недопустимые действия канадских властей в отношении посольства СССР в Канаде.

В связи с изложенным Советское правительство заявляет протест против ведущейся в Канаде антисоветской кампании и провокационной деятельности против посольства СССР в Канаде и выражает надежду, что канадским правительством будут приняты необходимые меры для прекращения антисоветских провокаций и обеспечения нормальных условий для работы советского посольства в Канаде.

У Брно, на заводзе Крававопольска, вырабляюцца атмасферныя калоны для хімічнага камбіната Славнафт у Браціславе. Гэта самыя буйныя калоны, якія выпускаюцца ў Чэхаславакіі, іх дыяметр 5,5 метра, вышыня 38 метраў, вага 233 тоны. На здымку: падрыхтоўка калоны да зборкі.

КРАТКИЙ БЕЛОРУССКО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ

Начало в № 22 (1928).

ВАБИЦЬ прывлекать, пленять
 ВАВЕРКА белка
 ВАГА вес
 ВАГАЦА колебацца
 ВАДАЦА жидкость
 ВАЛАЦУГА бродяга
 ВАКОЛ вокруг

ВАНДРАВАННЕ путешествие,
 странствование, скитание
 ВАНТРОБЫ внутренности
 ВАПНА известь
 ВАР кипяток
 ВАРТАВЫ страж, часовой
 ВАРТАСЦЬ стоймость, ценность,
 достоинство
 ВАРУШЫЦЦА шевелиться
 ВАР'ЯЦЕЦЬ сходить с ума
 ВЕДЫ знания
 ВЕЖА башня
 ВЕКАПОМНЫ незабываемый
 ВЕЛЬМІ очень, весьма, крайне
 ВЕРАГОДНЫ достоверный
 ВЕРАС вереск
 ВЕРАСЕНЬ сентябрь
 ВЕРШ стихотворение
 ВЕТЛІВЫ любезный, вежливый
 ВЕТРАЗЬ парус
 ВЕСКА деревяня
 ВІДАВОЧНА очевидно
 ВІДОВІШЧА зрелище
 ВІЛЬГОТНЫ влажный
 ВІР водоворот, омут
 ВІТАЦЬ приветствовать, поздравлять
 ВІТАЦЦА здороваться
 ВОБМАЦКАМ ошупью, наощупь

ВОГНІШЧА костер
 ВОДАР аромат
 ВОЛАТ богатырь
 ВОНКАВА внешне
 ВОПРАТКА одежда
 ВОРЫВА пахота
 ВОУНА овечья шерсть
 ВЫБАЧАЦЬ извинять, прощать
 ВЫГОДЫ удобства
 ВЫДАВЕЦ издатель
 ВЫДАТКАВАЦЬ израсходовать,
 издержать
 ВЫДАТНА прекрасно, замечательно,
 отлично
 ВЫЗВАЛІЦЬ освободить
 ВЫЗНАЧЭННЕ определение
 ВЫКАЗНІК сказуемое
 ВЫКАНАННЕ исполнение
 ВЫКАПЕНЬ ископаемое
 ВЫКЛАДЧЫК преподаватель
 ВЫКЛІКАЦЬ вызывать
 ВЫКЛЮЧНА исключительно
 ВЫЛУЧЭННЕ выделение, выдвижение
 ВЫМАУЛЯЦЬ выговаривать,
 произносить
 ВЫМОВА выговор
 ВЫМУШАНА вынужденно

ВЫНАЙСЦІ изобрести, открыть
 ВЫНІК результат, итог
 ВЫПАДАК случай
 ВЫПРАБАВАЛЬНІК испытатель
 ВЫРАБЛЯЦЬ производить,
 изготовлять, выпускать
 ВЫРАЗНА ясно, отчетливо
 ВЫРАЙ теплые края, стая
 перелетных птиц
 ВЫРАКАЦЦА отрезаться, отвергать
 ВЫРАТАВАННЕ спасение
 ВЫСВЕТЛЕНЫ выясненный
 ВЫТРЫМКА выдержка,
 ВЫХАВАЦЬ воспитать
 ВЫЧАРПАЛЬНА исчерпывающе
 ВЫЧВАРНЫ вычурный, причудливый
 ВЫЯУЛЕНЧЫ изобразительный
 ВЯДОМА известно
 ВЯЗЕНЬ узник
 ВЯЛІКДЗЕНЬ пасха
 ВЯНДЛІНА ветчина
 ВЯРЗЦІ бредить, нести вздор
 ВЯРТАННЕ возвращение
 ВЯСЕЛЛЕ свадьба
 ЗЯСЭЛКА радуга
 ВЯСТУН вестник
 ВЯЧОРКІ посиделки
 ВЯЧЭРА ужин

СТАРЭЙШЫ ЧАСОПІС БЕЛАРУСІ

Я ведаю, што ў чужых землях жыве многа нашых суайчыннікаў. Ведаю, што шмат хто з іх памятае сваю Бацькаўшчыну, любіць яе, носіць у памяці яе светлы вобраз. Што кожнае слова, кожная вестка пра Радзіму ім дорагі. Такім людзям мне хацелася б расказаць пра наш часопіс.

Часопіс «Полымя» самы старэйшы на Беларусі. Заснаваны ён у 1921 годзе нашымі класікамі Янкам Купалам, Якубам Коласам і Цішкам Гартным. Яны ж былі і яго рэдактарамі. З таго часу на старонках часопіса друкаваліся ўсе лепшыя творы беларускай савецкай літаратуры. Імёны Змітрака Бядулі, Міхайлы Грамыкі, Міхася Чарота, Кузьмы Чорнага, Міхася Зарэцкага, Кандрата Крапівы, Міхася Лынькова, Платона Галавача, Андрэя Александровіча непарыўна звязаны з «Полымем». Прадстаўнікі сучаснай беларускай літаратуры, такія, як Пятрусь Броўка, Максім Танк, Аркадзь Куляшоў, Пімен Панчанка, Іван Шамякін, Іван Мележ, сваё усенароднае прызнанне атрымалі таксама праз старонкі «Полымя».

Я называю імёны не для таго, каб пахваліцца імі, а каб сказаць, што творы нашых пісьменнікаў—гэта ўсё расказ пра нашу Бацькаўшчыну. Няхай гэта будуць узнёслыя ці суровыя радкі вершаў або паэм, лірычныя ці эпічныя палотны прозы — усё гэта наша зямля, наша гісторыя, нашы людзі. У іх вы знойдзеце боль і пакуты вайны, падполле і партызаншчыну, мужнасць і адвагу; знойдзеце нашы будні, поўныя гаспадарлівых клопатаў і трывог, радасці, вясны і красавання; убачыце палявыя і лугавыя сцэжкі, вечары і раніцы, сустрэчы і ростані—усё тое, чым жыве наша зямля.

Наш часопіс не толькі літаратурна-мастацкі, а і грамадска-палітычны. Тут і роздум пра жыццё, і нашы планы. Як вы ведаеце, даўно адышла ў нябыт тая пагудка, што Беларусі — гэта край балот, мякі-

ны і каўтуна. У Беларусі цяпер знойдзены найбагацейшыя поклады зямлі — нафта, соль, розныя другія карысныя выкапні. У рэспубліцы цяпер магутная прамысловасць — мы робім трактары, аўтамабілі, аўтаматычныя лініі, корд. Усе бакі эканамічнага і культурнага жыцця мы стараемся адлюстравіць на старонках часопіса.

У апошнія гады, паводле знойдзеных дакументаў, мы адкрылі зусім новыя старонкі з жыцця і дзейнасці такіх выдатных дзеячоў рэвалюцыйна-дэмакратычнай думкі, як Кастусь Каліноўскі, Францішак Багушэвіч, Арцём Вярыга-Дарэўскі, Цётка. Неўзабаве ў нас пачнецца выданне Беларускай энцыклапедыі. Заахвочаныя гэтай вялікай падзеяй у культурным жыцці рэспублікі, мы ў часопісе адкрылі рубрыку «Старонкі беларускай энцыклапедыі», у якой будзем збіраць весткі пра выдатных людзей і выдатныя з'явы нашай гісторыі.

Апроч літаратурна-мастацкага раздзела, у часопісе ёсць такія, напрыклад, рубрыкі: «Нарысы і публіцыстыка», дзе мы друкуем артыкулы па філасофіі, гісторыі, эканоміцы, культуры; «Да 50-годдзя Савецкай улады» і «Да стагоддзя з дня нараджэння Леніна», дзе асвятляем шляхі, пройдзеныя намі ад Вялікага Кастрычніка да нашых дзён, друкуем творы, прысвечаныя памяці Леніна, яго дзейнасці і ролі ў стварэнні нашай дзяржавы. Рубрыка «Успаміны, дзённікі, дакументы» гаворыць сама за сябе — гэта назвы старонкі нашай гісторыі. У рубрыцы «З літаратурнай спадчыны» друкуем забытае і знойдзенае. У гэтым раздзеле мы, напрыклад, надрукавалі выдатны раман Максіма Гарэцкага «Віленскія камунары» і фрагменты з яго незакончанага твора «Камароўская хроніка», вершы Валяціна Таўлая, Міколы Сурначова. Збіраем надрукаваць знойдзеныя творы Лукаша Калюгі. Ёсць і такія рубрыкі, як «Мастацтва», «Культура мовы», «Літаратурныя партрэты»,

«Крытыка і літаратуразнаўства», «Сярод кніг» і інш.

Некалькі слоў пра тое, што мы маем надрукаваць сёлета і на той год у нашым часопісе.

Ну, па-першае, нарысы і артыкулы пра тое, што намечана зрабіць у рэспубліцы ў наступнай пяцігодцы паводле дырэктыў XXIII з'езду КПСС.

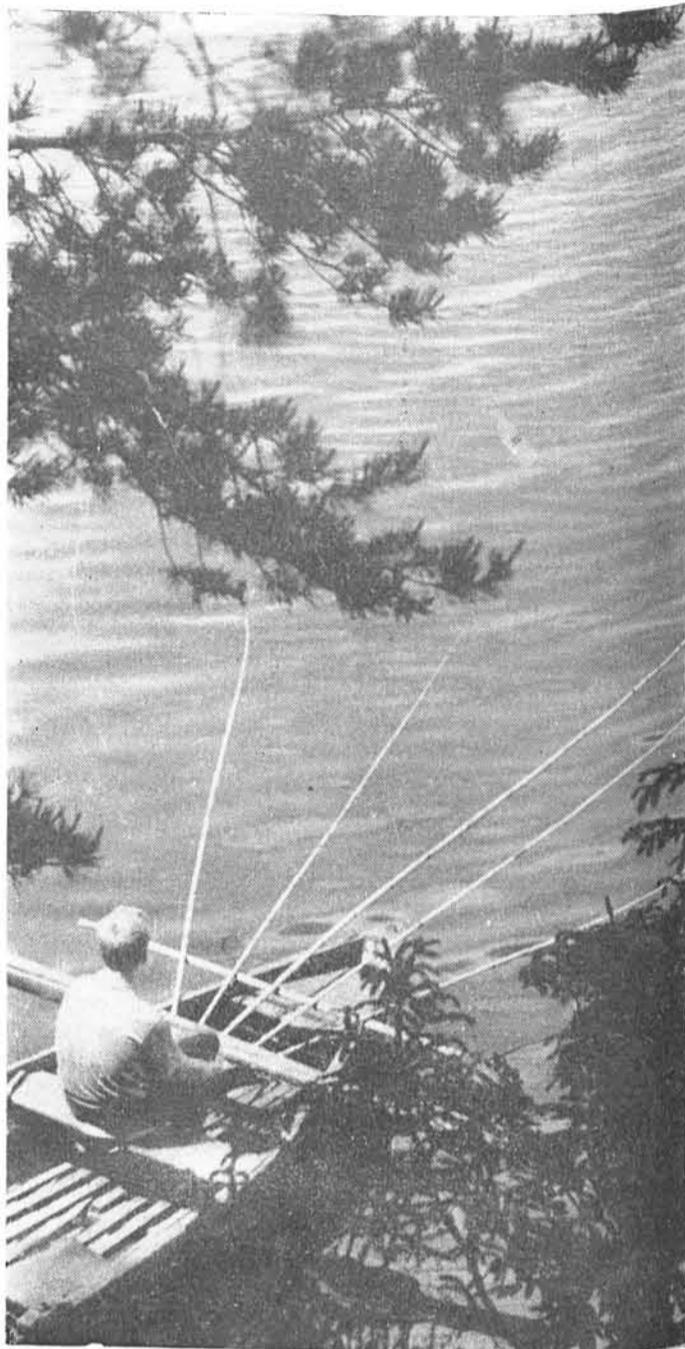
З мастацкіх твораў назаву толькі буйныя палотны.

Надрукаваныя ў нас раманы Івана Мележа «Людзі на балоце» і «Подох навалніцы» прынеслі аўтару заслужаную славу, у іх ён па-новаму паказаў людзей Палесся ў вельмі складаныя часы калектывізацыі. Зараз аўтар піша новы раман на гэтую ж тэму. Надрукуем трэцюю кнігу рамана Аркадзя Чарнышэвіча «Засценак Малінаўка» пра 1905 год на вёсцы. Іван Шамякін, аўтар вельмі папулярнага рамана «Крыніцы» і «Сэрца на далоні», піша для нас раман пра партыйных работнікаў. Апошні том рамана «Шэметы» падрыхтаваў да друку Мікола Лобан. Новыя творы пішуць Піліп Пестрак («Лесавічанка» — пра першыя дні ўз'яднання земляў Усходняй і былой Заходняй Беларусі) і Іван Новікаў («Вернасць» — пра людзей Віцебскага падполля ў часе Вялікай Айчыннай вайны).

Не называю апавяданняў, з якімі абяцаюць выступіць Міхась Лынькоў, Янка Брыль, Тарас Хадкевіч, Іван Навуменка, Міхась Стральцоў, Вячаслаў Адамчык і многія другія нашы пісьменнікі, як старэйшыя, так і самыя маладзейшыя. Не называю вершаў і паэм, бо не маю магчымасці нават пералічыць бліскучых майстроў гэтага жанру.

Мы будзем рады, калі тое, што мы друкуем на старонках часопіса, паможа нашаму далёкаму чытачу не забываць Айчыны, любіць і шанаваць яе.

Янка СКРЫГАН,
намеснік галоўнага рэдактара часопіса «Полымя».

ЛЕТНЯЯ РАНИЦА.

Фотазвод Ул. Дагаева.

ГУМАР

Вынікі асветы

ФАТОГРАФ. А цяпер, хлопчык, усміхніся і глядзі, як вылеціць птушка.
ХЛОПЧЫК. Ды кіньце вы гэтыя кніжкі! Лепш возьміце экспанометр, правярце асвятленне і правільна ўстанавіце дыяфрагму, каб не сапсаваць пласцінку.

Знаёмая карціна

Падарожнік, які вярнуўся з далёкай паездкі, апісваў свайму сябру землетрасенне: — Гэта было нешта незвычайнае! Атэль хістаўся. Кружкі і талеркі ляталі па ўсім пакоі, а...
— Вялікі божа! — раптам усклікнуў яго слухач. — Тваё апісанне мне нешта нагадала. Я забыў адправіць пісьмо, якое жонка дала мне тры дні назад!

Ажыццёўленя мары

АДВАКАТ. Калі я быў хлопчыкам, я марыў стаць піратам.
БІЗНЕСМЕН. Вам можна пазаадрасціць: не кожнаму шанцуе ажыццявіць мары свайго дзяцінства!

Чудоўны доктар

ПАЦЬЕНТКА. Снажыце, доктар, гэта праўда, што сон на свежым паветры вылечвае ад бяссонніцы?
ДОКТАР. Зусім правільна. Больш таго: сон у памяшканні прыводзіць да такога ж выніку.

Назіральнасць

Трохгадовы Вілі ўзяў маміну пухоўку і пачаў пудрыцца, як гэта робіць мама. Да яго падыйшла сястра, забрала ў яго пухоўку і сказала: — Пудрацца толькі жанчыны, а мужчыны павінны мыцца.

— Дапамажыце мне расштурхаць майго шафэра!
Мал. В. Дземіюка.

РЕДАКЦЫЯНАЯ КАЛЕГІЯ

Алесь БАЧЫЛА

Лешніца

Без цябе нават мара здзеца бяскрыла,
Без цябе і ў жыцці не пакінуў бы след...
Я не знаю, ці ітнікі вяртаюцца з выраю
Ў твае гнёзды, адкуль выпраўляліся ў свет.
Я ж цябе, быццам матчынай ласкі,
трымаюся,
І ў якіх ні блукаў бы далёкіх краях,
Дзе б ні быў, а заўсёды ў пачуццях
вяртаюся
Да цябе, мая Лешніца, вёска мая.

Да сваіх землякоў, з кім быў лёсам
заручаны,
Дарагіх успамінаў дзіцячай пары...
Мне і ёнця паводкай шуміць Закаблчанка,
Шэпчаць гонкія сосны з Высокай гары.
І, здаецца, ізноў найкасяж, запацелы, я
То спакойна, то іргодбеж лінаю жэсты
І вырцую ў гушчэму грыбну Гарэлага,
Дзе гучыш пераклічкамі, Лешніца, ты.
Дзе асінікі ўсе і ўсе ельнікі зведаны...
А як вечар задрэмле ў туманых лугах,
«Летняя ночка каротка...» выцягвае Хведарка,
Аж чуваць гэта песня ў зарэчных Барках.
Заміраюць над Свіслаччу вольхі нахілыя,
І не могуць спакойна ўстаць чараты...
І бяжыш, а дзяцінства, далёкае, мілае,

Хлапчуком басаногім па рэжэйніку ты
Я зайздросічу табе і прыветна ўсміхаюся
І дарогам, і нівам, і ціхім гаям,
І малым ручайком веснавым уліваюся
Ў твае чыстыя воды, радзіма мая.

«Прапаў без вестак...» — і з паперы
Глядзіць пячаткі і гербы.
«Без вестак...» Як тады наверхі
І смерць яго прывіць за былы?

Папера што? Любыя словы
За праўду прыме. Сэрца ж — не.
Таму з надзеяй тайна ўдова
Стаяць надойгу пры акне.

Не раз было: з далёкай далі
К сваёй вярталіся зямлі
Яны, каго ўжо не чакалі.

Па кім і слёзы адлілі.
Што ж, не да ўсіх, выходзіць, строг

Той бессардэчны ўдовін бог...
І, як цяпельца, грэе вера
І некакоіць чуйны сон...
Тедзь позні вецер грукне ў дзверы,
Хутэй бягуць: «А можа ён?»

Начная крыніца

Спіць у зялёным бары цішыня,
Толькі каханым не спіцца...
Гэта для іх ручайкамі звінца
Міла начныя крыніцы.

Кожнаму сэрцу знаёмы іх гук —
Шчырай песня прызнання...
Толькі не трэба ваенных разлук,
Горкіх хвілін расставання.

Толькі не трэба, каб мёртвымі ніц
Падалі ў бітве салдаты...
Звонкая песня вясёлых крыніц,
Памыці горкай не кратай.

Больш затаішы, вясэрняй парой
Мы наднаўзалі напіцца...
Можна таму нават лютай зімой
Не замярзаюць крыніцы.

НАШ АДРАС
МІНСК, ЛІТЭРАТУРНА-МАСТАЦКА-ІНЖЫНЕРСКА-ПЕДАГАГІЧЭСКА-МЭТЭАРА-ІЗМЕРНА-ІНСТРУМЕНТАЛЬНА-ІНЖЫНЕРСКА-ІНСТЫТУТ
УЛ. ПАРКОВАЯ, 118/119, М. 220015